

V I E N Y B Ē

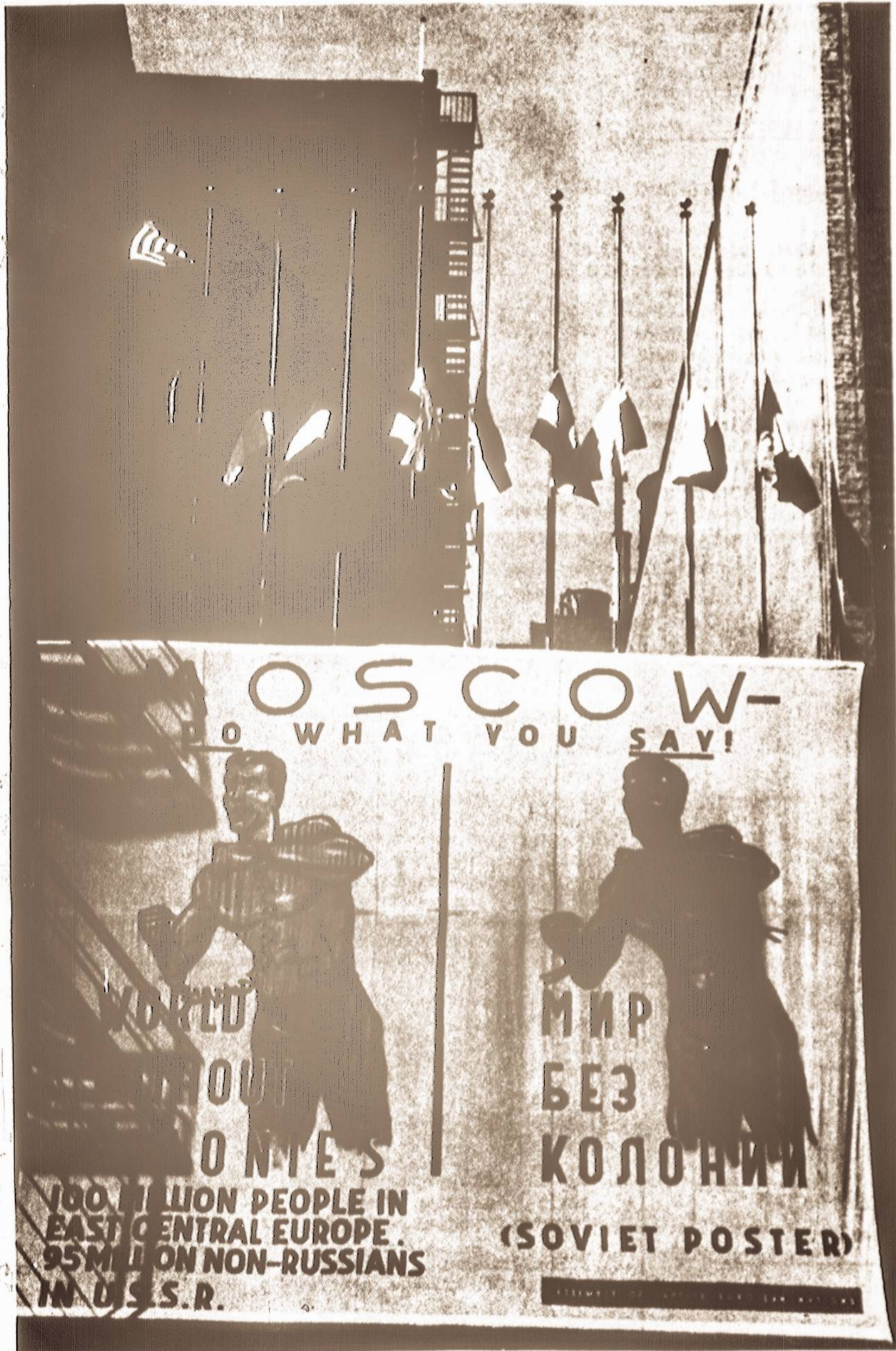
77 M. 35 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York

1963 M. SPALIO (OCTOBER) 4 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Naujas plakatas primenantis Pavergtąsias Europos Tautas išstatytas priešais Jungtinių Tautų rūmus, New Yorke. Čia plėvėsuoja ir Lietuvos trispalvė. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Kas finansuos lietuvius Pasaulinėje Parodoje?

Tokį klausimą pastatė Lietuvos Komitetas Pasaulinėje Parodoje, rugsėjo 27 d. New Yorke susirinkęs savo pilnates posėdžio.

Išklausius pranešimų apie bendrą pasirengimo darbe toje parodoje dalyvauti, pats liūdniausias buvo finansų sekcijos atstovo pranešimas, iš kurio paaiškėjo, kad neturima reikalingų lėšų pradėti praktiškai tuos pasirengimus vykdyti.

Dalyvavusieji susirinkime komiteto nariai ir svečiai pagrįstai reikė susirūpinimo finansine padėtimi ir siūlė, kad Komitetas panaudotų visas pastangas reikalingoms lėšoms suorganizuoti. Apskaičiuojama,

kad pradžioje išleisti reikės \$27,000, kurie vėliau taptų padengti iš gautų pajamų.

Finansinė padėtis posėdžio vykimui laiku buvo tokia sunki, kad, kaip buvo pranešta, neturėta pinigų apmokėti net pirmiesiems gaidų užsakymams. Asmuo, kuris turėjo atvykti į posėdį ir atvežti pirmąjį tūkstantį dol., visiškai jame nepasirodė ir net nebuvo aišku, ar iš viso tas tūkstantis bus gautas.

Atsimerant, kad pagrindinė atrakcija bus lietuvių chorų pasirodymas, gaidų spausdinimo klausimas jau dabar yra labai aktualus, nes chorai turi išmokti dainas, o laiko jau likę ne

perdauglausia.

Dr. Petras Vileišis, LB veikėjas iš Waterburio, posėdžiui siūlė tiesiog kreiptis į Lietuvius Bendruomenę ir jos vardu rengti lietuvių pasirodymą Parodoje. Tokiu atveju, jo manymu, tuojau pat atsirastų lėšų ir nebūtų jokio vargo.

Kiti posėdžio dalyviai buvo labiau linkę nesiglausti prie kurios nors vienos organizacijos, aiškindami, jog lietuvių dalyvavimas parodoje esąs bendras visų reikalas, tad ją turėtų remti visi lietuviai.

Neišsprendus klausimo, kaip išbristi iš finansinių rūpesčių, buvo priimtas

Tęsiama 12 psl.

Spaudos konferencija Washingtono

Spalio 7 ir 8 dienomis Valst. Departamente Washingtono įvyksta spaudos konferencija JAV užsienio politikos klausimais į kurią kviečiami svetimom kalbom leidžiamų laikraščių redaktoriai. Į šią konferenciją Valst. Sekr. Dean Rusk yra pakvietęs ir Vienybės leidyją V. Tysliavienę.

Konferencijoje pranešimus darys Dean Rusk, C. A. Herter, G. W. Ball, W. A. Harriman, R. L. Gilpatric, W. C. Foster, E. M. Martin, H. Cleveland, R. J. Manning, R. Hilsman, D. E. Bell, E. R. Murrow, E. M. Braderman.

Tikimasi, kad šios konferencijos metu, kaip ir praėjusiais metais, kalbės prezidentas Kennedy.

Šios konferencijos proga kongr. John M. Murphy iš New Yorko 16 Distrikto, V. Tysliavienei atsiuntė sekancio turinio laišką:

"I have been informed by the Department of State that you will be in Washington on October 7 and 8 for a foreign policy briefing.

I would like to extend the courtesy of my office during your visit. If I may be of assistance in any way, please call on me."

V. Tysliavienė į Washingtoną išvyksta šį sekmadienį kartu su savo sesere Elena Vainiūniene iš Philadelphia, Liberty Federal Savings and Loan Association sekretore.

Užsienio politikoje

Europos ir Amerikos spauda pastebi kažkokį "galvų kėlimą" tarp Maskvos gizelių Rytų Europoje. "Nacionalizmo" stiprėjimas, sako, ypač ryškus Vengrijoje ir Rumunijoje, tačiau pastebimas net Bulgarijoje. Vietos komunistai, nors, po senovei, savo žmones diktatoriškai tvarko, bet nebe tiek aklaivai vykdo Maskvos norus.

Daugelio nusteblimui, Prancūzijos socialistų partija priėmė rusų kompartijos pakvietimą prisijusti delegaciją pavažinėti ir pasidairyti Sovietijoje.

MES VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Lietuvos, Latvijos ir Estijos buklė Rytų-Vakarų šaltojo karo apystovose panaši į suskaldytą Vokietiją, kur nei viena nei kita pusė negali (ir nenori) pasitraukti į nuolaidas, bet laikas bėga, o atominių ginklų baisumas verčia gyventi – ir sugyventi. Atominė sutartis (žmonijos daugumai pritariant) pasirašyta. Kalbama apie kitą (nepuolimą), kuri vakarų vokiečiams sukėlė nerimo: ne jau tautai taip jau ir prisieis gyventi, suskaldytai, bežinomo ilgumo distancijas? Atrodo, kad Adenauerio įpėdiniai junta, jog turės, nes dairosi naujų iniciatyvų, suakmenėjusių padėti sąmoningiau išnaudoti ateities galutiniam tikslui: tautos apvienijimui. Gyvenimo baisioji tikrovė ir lietuviams krauna sunkų uždavinį rasti atitinkamų priemonių kitokiais ginklais tęsti nuolatinę tautos kovą už lietuvių žmogaus ir piliečio laisvę. Mūsųose retai kas rimtai (bent viešai) tai pasvarsto, nes, tartum, norima atsikratyti nemalonus pareigos, save ir kitus gąsdinant, niekada tiksliai ir griežtai neapibrėžiama "bendradarbiavimo" sąvoka. Kietųjų gyvenimo faktų nesuminkštins nuo jų bėgimas. Galvas po sparnu it Afrikos strusai kišdami, laisvės kovai tik žalos darome!

Lietuvių pamėgimą "senovės" ilgiau laikytis negu reikia, nors gyvenimas visais balsais šaukia gaires keisti, pabrėžia ir senovės Lietuvos istoriją neblogai žinąs vokiečių istorikas Forstreuter, savo 1962 m. išėjusiame veikle "Deutschland und Litauen im Mittelalter", kurį šiomis dienomis susilaukiau iš Adenauerio gimtinės Koelno. Sako: "Pagonybė, matyti, kažkokiu ypatingu stiprumu atitiko lietuvių liaudies įgimčiai (Offen-

Tęsiama 4 psl.

Lietuvių diena Wyoming klonyje

Tradicine Lietuvių Diena, kurią jau 49-ti metai rengia Lietuvių "Dainos" Draugija, šįmet įvyko pirmadienį, rugsėjo 2 d. (per Darbo dieną), gražiame Sans Souci Parke.

Meninė programa prasidėjo punktualiai 3:30 val. p. p. Punktuالياi iš Wyoming Klono lietuvių galėtų pasimokyti dauguma lietuviškų parengimų rengėjai. Trumpu žodžiu programą pradėjo "Dainos" d-jos pirm. A. Kalnoškas. Toliau programą vedė M. Zujus, "Garso" redaktorius, kuris iškėlė tradicinės Lietuvių Dienos tikslą ir "Dainos" d-jos veiklą Wyoming klonyje.

Jungtinis choras, kurį sudarė Kingston, Luzerne, Miners Mills ir Plymouth choral su virš 70 dainininkų, diriguojamas J. Varaičio iš Luzerne, Pa. padainavo: Vyturėlis-M. Petrausko ir Dobėlas-A. Vanagaičio.

Po kun. A. J. Norkūno kalbos, kuris kalbėjo angliškai, pirmą kartą Wyoming Klono lietuviams pasirodė,

ką tik grįžęs iš Europos, svečias iš Hillside, N. J., solistas Liudas Stukas.

Jis padainavo: Turtingas gyvenu - V. Klovas, Žaliojoj lankelėj - J. Tallat-Kelpšos, Lietuvos laukai - S. Mulks ir Nuostabus rytas -- R. Rodgers.

L. Stukas, malonaus tembro lyrinis baritonas, publikos buvo labai šiltai priimtas ir turėjo bisuoti.

Solistui akomponavo Alg. Kačanauskas. Dar lietuviškai ir angliškai kalbėjo jaunas lietuvis advokatas

T. E. Mack, kandidatas į rajono prokurorus. Programą baigė jungtinis choras, padainuodamas: Šių nakelių - M. Petrausko ir Saltyšius - S. Šimkaus. Choro repertuaras, jau labai nesudėtingas, buvo publikos maloniai priimtas, kuri bandė net jiems pritarti.

Programa pradėta Amerikos ir baigta Lietuvos himnais. Šių metų Lietuvių Dienoje surinktos aukos paskirtos Šiluvos koplyčiai Washington, D. C., ir senelių prieglauda Elmhurst, Pa.

SLA moterų kuopos bankietas

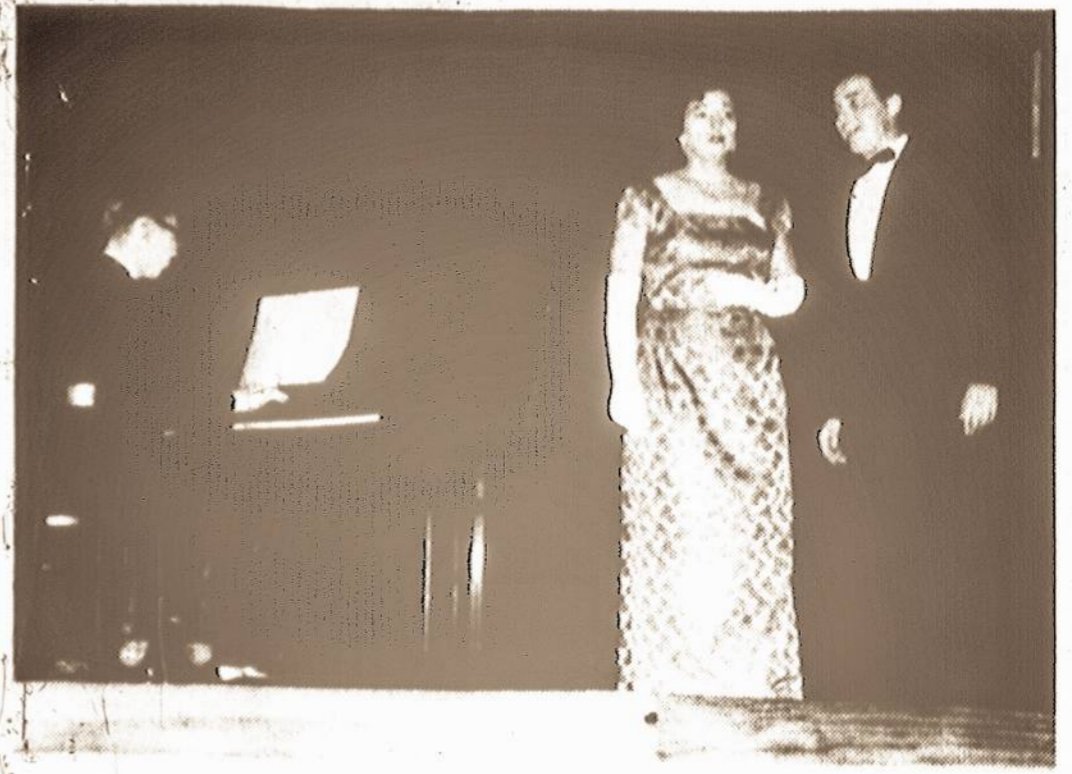
Chicago, Ill. - Spalio 13 d. sekmadienį, SLA 134 moterų kuopa savo įsikūrimo 40 m. sukakties proga rengia bankietą Martiniقه restorane, 2500 W. 94th Place, Chicagoje.

Bankete bus pagerbtas dr. S. Biežis, kuris buvo kuopos daktaru kvotėju nuo pat

kuopos įsikūrimo.

Pagrindinę kalbą bankete pasakys SLA prezidentas P. Dargis iš Pittsburgho, Pa. SLA 134 kuopa maloniai kviečia lietuvius dalyvauti.

Pasižymėjusi lietuviybės darbuose moterų kuopa yra užsitarnavusi visuomenės paramos.

Viršuje: Solistė P. Bičkienė, Liudas Stukas ir pianistas Alvydas Vasaitis dainuoja koncerte įvykusiame Londone.

Apacioje: Solistai Pr. Bičkienė ir lietuvaitė Iteikia gėlių. Dešinėje - akt. Vitalis Žukauskas ir L. Stukas.

PAS VOKIETIJOS LIETUVIUS

Amerikos Lietuvių Bendruomenė suorganizavo gražią ekskursiją lėktuvu į Vokietiją. Kaina vienam asmeniui į abu galus tik 300,00 am. dolerių. Atvyko 120 šaunių lietuvių. Tai buvo įvairių profesijų tautiečiai. Visi buvo malonūs ir brangūs. Jie daug džiaugsmo sudarė pasiliksams Vokietijoje. Kai kurie jų lankė didesnes lietuviškas kolonijas su koncertais ir specialiomis programomis. Gražiai pasirodė operos solistė (sopranas) Prudencija Bičkienė, dainininkas Liudas Stukas (bosas-baritonas), pianistas Alvydas Vasaitis ir aktorius-humoristas Vitalis Žukauskas. Atvažiavusieji aplankė Lietuvių Gėmnaziją, domėjosi lietuvių gyvenimu, sušelpė.

* Emigravusieji į užjūrius ar Europos kraštus, neper-

geriausiai gyvenantieji, gali mėginti grįžti į Vokietiją, ir čia pradėti kurtis. Nė lengva, bet įmanoma neblogesnėmis sąlygom kaip ir kitiems svetimtaučiams. Geriau sunkiau padirbėti ir žmoniškai įsikurti, negu kad vaikatauti-bomauti! Suinteresuotiems patarimą gali duoti kun. V. Šarka, 2 Hamburg-Altona, Kaltenkirchener Strasse 4, Telefonas 0411/439 31 12.

* Vasario 16 Gėmnazijos mokiniai skautai labai gražiai atstovavo Lietuvos skautus jamboree Graikijoje. Savo įspūdžius jie aprašys skautiškoje spaudoje ir "Europos lietuvių".

* Kongresas "Kirche in Not" buvo sušauktas ir šiais metais Königsteine. Buvo atstovai iš 36 tautų. Lietuviai šį kartą labai mažai dalyvavo.

Dabar - nelaukiant!
Aukščiausias bankų
nuošimtis New Yorko
valstybėje visiems
indėliams

4 1/4 %
(METUS)

Visiems indėliams

Dividendai laukiami laikotarpiui pradedant 1963 m. spalio 1 d. apskaičiuojami nuolatiniu uždarbiu.
APSKAIČIUOJAMI METŲ KETVIRČIAIS
nuo padėjimo dienos

P pinigai padėti iki
spalio 14
uždirba dividendus nuo
spalio 1

THE
KINGS COUNTY
SAVINGS BANK

FOR
INFORMATION
TELEPHONE
PYramid 9-6100

Incorporated 1860
Member Federal Deposit Insurance Corporation
Massapequa Office
Hicksville Road at Jerusalem Avenue
(Opposite Holiday Park Shopping Center)
Massapequa, N. Y.
Central Office
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Brooklyn 16, N. Y.
Broadway Office
135 Broadway at Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)

Telefonas: EVERgreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* **SANTAROS - ŠVIOSOS** Federacija spalio 26 d. Jaunimo centre rengia solistės Aldonos Stempužienės koncertą. Koncertui akompanuos Boies Whitcomb. Programoje - Banaičio, Gruodžio, Jakubėno, Lapinsko, Švedo dainos, taip pat Brahms, Caccini, Debussy, Durante, Schuberto, Glucko, Monteverdi, Saint-Saens ir Verdi dainos bei arijos.

* **VYTAUTAS BABRAUSKAS** laimėjo vieną aukščiausių stipendijų, kurią teikia Evanstone, Illinois National Merit Scholarship korporacija. V. Babrauskas, baigęs šv. Ignaco aukštesniąją mokyklą, studijuos elektros inžineriją.

* **J. DAUŽVARDIENĖ**, Lietuvos Gen. Konsulo Chicagoje žmona skaitys paskaitą spalio 9 d. International Business ir Professional Women's pietuose Martiniقه restorane.

* **N. ŠATŪNAITĖ**, apie kurią buvo rašyta praeitame Vienybės numeryje, gavo kvietimą dirbti vienoje laboratorijoje Kalifornijoje.

* **CHICAGOS LIET. TARYBA** spalio 20 d., 2:30 val. p. p. kviečia visų liet. organizacijų atstovų konferenciją Jaunimo centre.

* **ANT. IR MARIJA RUDŽIAI** yra išvykę ilgesnei kelionei ir šiuo metu lankosi Indijoje.

* **BALFO APSKRITIS** Chicagoje lapkričio mėnesį skelbia "Labdarybės Mėnesiu", kurio metu šalpai norima sukelti 25,000 dol.

* **J. P. VARKALĄ**, žinomą veikėją Chicagoje, ištiko širdies priepuolis. Gydos Billings ligoninėje.

* **ALICE STEPHENS**, žinoma muzikė, lankė Chicagos muzikos mokytojų sesijas, kuriose buvo dėstoma naujoji muzika mokykloms. A. Stephens profesoriauja Chicagos konservatorijoje ir muziką dėsto Marijos Aukšt. mokykloje.

* **JAUNŪJŲ DAILININKŲ** paroda Jaunimo Centre atidaroma spalio 5 d. L. B. Chicagos apygarda ir Jaunųjų Dailininkų klubas paskyrė premijas.

* **VILNIAUS DIENOS** minėjime spalio 6 d. Jaunimo centre kalbės dr. P. Grigaitis, o meninę programą atliks sol. P. Bičkienė, A. Brazis ir Vyčių choras, vad. F. Strolios. Akt. A. Dikinis deklamuos eilėraščius.

* **SOL. D. STANKAITYTĖ** ir S. Baras dalyvaus Beverly Shores tradiciniame rudens koncerte - baliuje, kuris įvyks spalio 12 d. Jonyų parengimų salėje.

* **DAIL. J. PAUTIENIAUS** ir V. Petravičiaus darbų paroda atidaroma spalio 5 d. Kenosha, Wis.

Adv. J. Borden-Bagdžiūnas, žinomas visuomenininkas, su žmona Elena, š. m. spalio 11 dieną minės savo vedybų 60 metų sukaktį. Tokios retos sukakties proga, vienybė sveikina sukaktuvininkus, kurie savo darbais Lietuvai ir lietuvybei yra užsitarnavę plačiosios visuomenės pagarbos. Advokatas Bagdžiūnas su žmona gyvena savo ūkyje netoli Chicagos.

POETAS FAUSTAS KIRŠA APLEIDO LIGONINĖ

Poetas Faustas Kirša, kuriam Mass. General ligoninėje buvo padaryta operacija, dabar persikėlė į Dorchester Nursing Home, 45 Coffey Street, Dorchester, Mass.

Pranešama, kad poeto sveikata nėra gera, esąs paraližuotas ir nebevaldo rankos ir kojos. Faustas Kirša yra nuolatinėje dr. Jasaičio priežiūroje.

* **ADV. S. ŠALNIENĖ** spalio 5 d. su vieno klubo delegacija išskrenda į Japoniją, taip pat lankysis Hong Konge, Taiwan ir Macao, o grįždama į Ameriką viešės Hawajų salose.

* **DAIL. V. ANDRIUŠIS** paguldytas Carney ligoninėje,

kur šiomis dienomis jam buvo padaryta operacija. V. Andriušis gyvena S. Bostone, Mass.

* **LIETUVOS Gen. Konsulo Kanadoje** sesuo, A. Zmuidzinaitė-Kudirkienė mirė Lietuvoje rugsėjo 14 d.

* **A. JUCHNEVIČIUS** iš Chicagos ir Jadvyga Pomerigaitė spalio 26 d. susituokia šv. Kazimiero bažnyčioje, Los Angeles, Cal.

* **J. GRIGALIŪNAS**, Matukienė, H. Burbaitė-Jakubauskienė su vaikais, viešėję Chicagoje, šiomis dienomis grįžta į Argentiją. Taip pat į Argentiją grįžta K. Dėdela, kaip linotipininkas dirbęs Chicagos Drauge.

Žinomi muzikai - Jonas Byanskas, akompaniatorius, ir Faustas Strolia, Chicagos Vyčių choro vadovas, vieno pasitarimo metu Chicagoje, kai buvo ruošiamasi išleisti naujas Vyčių choro įdainuotas plokštelės "Tezydi Lietuva".

V. Norei kos nuotrauka

Wide World Travel Agency

PERSIKĖLĖ Į SAVO ŽYMAI DIDESNĮ IR PATOGESNĮ NAMĄ,
9727 S. WESTERN AVENUE, TELEFONAI BE 3-1104 arba GA 2-0640

Turime skyrius Tinley Parke - Tel. KE 2-4222 ir Gary Ind. Gary Hotel - tel. 374-1511

Parduodame kelionės bilietus į visus pasaulio kraštus ir tolimiausias vietas spragsminiais lėktuvais, laivais, geležinkeliais ir autobusais keliavimo bendrovių nustatytais kainomis. Paruošiam maršrūtus pavieniams asmenims ir grupėms. Teikiame informacijas apie lankytinas vietas ir turizmo sąlygas.

PADEDAME SUTVARKYTI DOKUMENTUS ŽMONĖMS IS LIETUVOS ATSIKVIESTI IR SUTVARKOME JŲ KELIONĖS REIKALUS LĖKTUVAIS, TRAUKINIAIS IR LAIVAIS.

WIDE WORLD TRAVEL AGENCY PREZIDENTAS WALTER RASK-RASČIAUSKAS

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tyshlava and Juozas N. Tyshlava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tyshlava, Editor: Salomeja Narkelūnaitė. Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00, for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atkelta iš 1 psl.

bar entsprach dar Heidentum in besonderem Masse dem litauischen Volksnaturell). Gamta pagrįsta tikyba, kurios ši tauta laikėsi, matyti, buvo giliai, giliai sieloje įstrigusi. Keista, kad visoms Vakarų misijoms (kai kurios net su ginklu rankoje) nepavyko lietuvių apkrikštyti, bet dar keisčiau, kad Rytų Bažnyčia taip menkai lietuvius veikė, nors šie gyveno su jos išpažintais vienoje bendroje valstybėje, o slavų kunigaikštystės tuokėsi su didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino šeima (pats Gediminas buvo slavų vedęs), bet tai nepadarė tautai poveikio.

Mūsų prosenelių ilgai užtęsta pagonybė, gal būt, istorikams ir keista, kaip, be abejo, buvo keista to meto Rytų Europos sukrikščionintoms tautoms. Forstreuteris pasakoja: Ši maža krikščioniškojo pasaulio iš visų pusių supama, pagonybės sala, aišku, turėjo kada nors gi iš savo atsiskyrimo prasimušti į vieną ar kitą pasaulį: Rytų ar Vakarų. Pačioje tautoje, ar jos valdovo, nesijuto vidinių noro tai daryti. Galutinai apsispręsti pastūmėjo politiniai sumetimai: didžiajam Lietuvos kunigaikščiui Jogailai akį pamerkė Lenkijos karaliaus vainikas ir valdovė Jadvyga — suprantama, su sąlyga apsikrikštyti. Valdovas patraukė su savim ir tautą, bet, matyt, tik paviršutiniai, nes pagonybė Lietuvai būdavo prikaišiojama dar per sekančius 200 metų. Krikštas čia buvo grynas politikos dalykas."

"Grynas politikos dalykas". — Kada gi politika buvo "gryna"?

Mūsų tėvų marijonų anglų kalba leidžiamas The Marian žurnalas pastebi, kad apie Šiluvoje pasirodžiusią mergelę Mariją gausu informacijų kun. Vaišnoros Romoje išleistoje 450 pusl. Marijos Garbinimas Lietuvoje (ir, rodos, viename kun. Ylos rašte Aiduose?). Prieš kelius metus Amerikoje išleista anglų kalba 50 psl. leidinėlis, kurio neteko matyti. Kun. Vaišnora suskaitė Lietuvoje 50 stebuklingų vietų, kurių Bažnyčia tepripažįstanti 22. Šiluvoje Mergelė pasirodžiusi 1608 m. Paskutinio mūsų Kunigų Vienybės suvažiavimo pranešimas sako: "Aušros Vartai yra didi Lietuvos šventybė, bet čia tik stebuklingas Marijos paveikslas, kai Šiluvoje yra pasirodžiusi pati Marija." Firma ji pasirodžiusi būriui piešmenėlių, po to, net kalvinistui pastoriui! Maskvoje einas bolševikų anglų kalba žurnalas anuosyk pastebėjo Aušros Vartų Madonos "mysterious smile". Mūsų visuomenės nuotaikas pavaizduoja: Šiluvos kopytėlei (nežiūrint "aušrosvartininkų", raikymosi) aukų jau suplaukė per \$160,000, Kultūros Fondas nesukrapštė per du metus nė \$90,000.

MUMS RAŠO:

Senoji lietuvių emigracija visai kitaip žiūri į Lietuvą, kaip jūsių spaudoje mes esame niekinami, todėl, kad lietuvių gyvenimoje...
Mano sesuo ten dabar gyvenanti rašo: "Ar būtų buvę geriau, jei visi lietuvių būdume išbėgę iš savo krašto

ir Lietuvos vardo jau nebūtų likę? Tikrai skaudu patirti, kaip jūsių spaudoje mes esame niekinami, todėl, kad lietuvių gyvenimoje...
Taip rašo mano sesuo iš Lietuvos.

B. STARKIENĖ
Los Angeles, Cal.

Girnakalis :

IŠ KAIRĖS IR IŠ DESINĖS

CHORAS IŠ DVIEJŲ ASMENŲ

1962 metus išėiviai buvo paskelbė Maironio metais. Nors ta proga nieko pažymėtino nebuvo padaryta, bet mūsų intelektualai tiek "prisiminėjo", kad 1963 metais atėjusi karaliaus Mindaugo 700 metų mirties sukaktis slenka taip tyliai, jog "net graudu, Dievuli mano" (frazė iš Putino). Iš tiesų Mindaugo minėti nėra ir kam: jis nebuvo nei frontininkas, nei tautininkas, nei koks kitoks bendruomenininkas. Už tai Mindaugui turi užtekti tik tiek, kiek buvo duota 80 metų sukakties proga Ernestui Galvanauskui (kas būtų jį prisiminęs, jei ne jo buvusių mokinių ir bendradarbių grupė!)

Tiesa, 1963 metus Kanados lietuviai skelbė būsiant sukilėlių metais. Kadangi jau paskelbė ir neišmano kas daryti, tai gal reiktų daryti... sukilimą. Reiktų iš sostų versti visokius minėjimų sumanytojus. Šiaip tai bus taip, kaip atsitiko su bendruomeninkais: rugsėjo pradžioje Toronte paskelbė rugsėjį būsiant LBendruomenės mėnesiu ir to mėnesio bėgy nuveikė nebent tiek, kad PLB valdyba pasiskirstė pareigomis...

Kol kas kiekvienai metai žada būti kuo nors ypatingi. Jau užsiminta, kad 1964 metai turėtų tapti Donelaičio metais — 250 metų gimimo sukaktis! A. Rannitas su St. Santvaru Dirvoje jau sudarė dviejų asmenų chorą ir užgiedojo. Štai vienas St. Santvaro posmas: "nebus per daug sunku paruošti ir išleisti specialius Aidų, Lituano, Lietuvių Dienų, Metmenų ir Margučio numerius, skirtus poetui Donelaičiui".

Kad nebūtų sunku, turiu praktišką patarimą: visi čia išvardinti žurnalai tegu sudaro bendrą komisiją ir paruošia vieną medžiagą. O paskui tegu visi išleidžia tą patį, tik atitinkamai pritaikdami žurnalų užvardinimus. Patogu ir praktiška! Veikiant atskirai, yra pavojus, kad bus išrasta tokio skysto vandens, jog ir chemikai nustebs.

"Esu tikras, pajudės kultūrinės, visuomeninės ir jaunimo organizacijos", sako St. Santvaras. Kuo šis "tikrumas" pagrįstas? Ligi šiol vis būdavo taip, kad nuo šiol jau tikrai nėra pagrindo manyti, kad pajudės.

St. Santvaras tiki, kad Donelaičio kūryba šios sukakties proga galėtų būti išversta ir išleista angliškai, vokiškai, prancūziškai, ispaniškai ir t. t. Tiesa, tų tautų įgudę vertėjai išvertė Homero ir kitų hegzametrus. Bet ar jų tarpe bus tokių, kad galėtų pilnu greičiu mokytis lietuvių kalbos ir paskui versti Doenlaitį? Negi vers iš rusiško vertimo? Čia jau turime reikalo su per dideliu svajotoju.

O toliau jau einam prie konkrečių darbų — sukaktuvinių minėjimų. Pirmiausia reiktų atšaukti LB palaiminimą Kapočui-Bačiūnui

leisti šešių tomų lituanistikos enciklopediją angliškai. Vietoj to turėtų būti leidžiamos knygos, lietuviškos ir angliškos, kad jas galėtų skaityti ne tik skaityman įgudę profesoriai, bet ir futbolininkai.

Vadinas, Maironis reiktų paminėti mažių mažiausia dviem tomeliais, galimai populiarnesnio turinio, tinkamos išvaizdos. Vienas tomelis turėtų būti lietuviškas, o kitas — angliškas. Lygiai taip galėtų būti paminėtas ir Mindaugas, ir Donelaitis, ir Grunvaldo mūšis, ir Lietuvos laisvės netekimo 25 metų sukaktis. Tokius leidinius pagaminti būtų visuomenės viršūnių uždavinys. O pačios visuomenės uždavinys būtų — pasirūpinti, kad kiekvienas lietuviškas paauklys ar lietuvišką ar bent angliškąją versiją rūpestingai perskaitytų. Šiaip pradėjus, pririnktų ir kuo didžiausio skaičiaus visokių minėjimų.

Aišku, čia ilgas darbas. Kasmet būtų įmanomas koks vienas ar du minėjimai. Bet jei taip būtume pradėję "Lietuvą laisvinti" ir "lietuvių išlaikyti", sakysim, nors 1950 metais, tai jau šiandien turėtume įspūdingą lietuviškų šaudmenų arsenalą. Tiesa, čia reiks pinigų. Bet pinigų kasmet iš visuomenės surenka užtenkamai laisvimo veiksniams. Nors dabar apie tai lengviau kalbėti, bet kažin ar lietuvių tauta tvirtins jų išlaidų apyskaitas?

MŪSŲ VIEŠNAGĖ AMERIKOJE

Jungtinėse Amerikos Valstybėse (trumpiau — Amerikoje) turime senų atėvių, turime čia gimusių jų įpėdinių, turime ir vos prieš keliolika metų atvykusių pabėgėlių. Kaip lietuvių šį kraštą vertina?

Į šį klausimą turime labai įvairių atsakymų. Vieni be sąlygų prie "naujosios tėvynės" prisirišo, o kiti kal kuriuos šio krašto reiškinius aštriai kritikuoja. Tačiau kad ir kieta būtų kritikos oda, bet po ją visada rastume nuoširdų troškimą Amerikos kraštui gerovės, o žmonėms — laimės.

Jei dar paieškotume šio reiškinio priežasčių, tai atrastume, kad Amerika yra ne tik paties aukščiausio pasaulyje gyvenimo standarto kraštas, bet dar ir — nevaržomo gyvenimo ir laisvo veikimo kraštas ne tik savims piliečiams, bet ir atvykėliams. Už tai čia pašamonėje susiklosto Amerikai pagarba ir jausmas, kad šis kraštas yra mūsų kraštas, ir taip visai natūralu keliu čia tėvynės Lietuvos ne išsižadama, bet ji ... užmirštama.

Kad mūsų tėvynė visgi yra Lietuva, čia neužtenka įrodinėjimų. Lietuvos mellės jausmas laikosi tik su Lietuva susijusiais išgyvenimais. Amerika yra amerikietiška,

Tęsiama 5 psl.

Paskutinis maršas senosios gvardijos

Paskutinė SLA apyskaita ypač pabrėžia amerikiečio poeto Longfellow eilėraščio (kurį Balutis mėgdavo) žodžius: Dienos bėga, muša maršą, Muša maršą į kapus. Per 20 dienų (10-31 rugpj.) sako, mirė 31 SLA narys! Nuo metų pradžios pomirtinių išmokėta \$127,584,30 — daugiau negu į Kultūros fondą aukų per 20 metų suplaukė! Prislopinti būbni! muša senajai Amerikos lietuvių gvardijai maršą į kapus. Ar ateina jų vietas užimti jaunoji?

Nelaimingų pasidarė žodis "bendradarbiauti". Visi jį bijo tiksliai apibrėžti! Draugas, pavyzdžiui, pasakoja: "Be abejo, ALTas sustos ties JAV posūkiu(?) vis labiau bendradarbiauti su Sovietija (?)". ALTas, pasirodo, nesustojo, bet stebėtino zovado greičiu, į vieną dieną, 42 atstovai "be piktumo" visus reikalus apsprendė ir namo išvažiavo, palikę Keleiviu visuomenę pranešti, kad pajamų per metus turėta \$36,136, išlaidų \$33,614 (Drauge ir Naujienose finansai praleisti tytomis). Turbūt, juto,

kad Amerika, kuri vienintelė pasaulyje nepripažįsta Sovietų Pabaltijo kraštų okupacijos, su Sovietija iš tikrųjų ne "bendradarbiauja"?

Naujienų redaktorius dr. P. Grigaičius draugų būrys ruošia bankietą paminėti jo 80 metų gimtadieniui (spalio 26 d., bilietas \$10). Mėnesiu anksčiau, rugs. 26 d., sueina 80 metų ir K. Bielinui. Visi "lietuvininkų vienybės" ir draugiškumo principo gerbėjai palinkės abiem ko geriausių, nes liberališkai pripažįstu taisyjeiems liberališkai mintimis skirtis nuo kitų brolių lietuvių, nors patys gerbiamieji jubilijantai nevisada šį liberališką principą savo gyvenime ir gerbė.

Iškėlimas bylos keturiems kurstytojams draustos ekskursijos Kubon primena, kad visos kelionės už geležinės uždangos anapus (tokia būdu, ir į Lietuvą) turi, pagal įstatymą, vykti (ir vyksta) tik su JAV valstybės departamentu žinia bei leidimu. Kubon vykusiųjų

sąrašė 4 lietuvių, bet pirmieji vardai, kaip Benjamin, nepatiktina jų tautybės lietuviškumo.

Keliasyk Lietuvą turistu lankęs, pats turizmo agentas chicagietis V. Rāsčlauskas Naujienoms rašo: 1936 m. iš Amerikos Lietuvon išplaukė 134-ųjų ekskursija, šįmet į Europą išskrido 124. Būty gražu suorganizuoti dar gausenę — Lietuvon, panaudojant visas naujienos sąlygas. Lengviausia būtų į Vilnių, bet sąlygos didelės ekskursijai nepribendrusios. Be kitų dalykų, nėra vietų, didesniam ekskursantų būriui apgyvendinti (?).

But būvė, be abejo, be galo įdomių išsivystymų, jei, Tėvynės redaktorius Vasilius mirus, SLA valdyba būtų siekusi iš Lietuvos atsikviesti buvusį redaktorių (vieną geriausių!) seną amerikietį Karolį Vairą-Račkauską, kurio vertimą amerikiečio-rašytojo Dreiserio apysakos šlomois dienomis išleido Vilniuje.

J. Klauseikis Naujienose naujienoms iš naujo atpasakoja seniems žinomą mūsų Susivienijimų atsiradimo ir skilimo istoriją. Visur stipriai atsiremia Vlenybe, nes to meto Amerikos lietuvių

Tęsiama 5 psl.

Kongresmonas Marsh (demokratas is Virginijos) kalba Pavergtų Tautų susirinkime Carnegie Endowment salėje New Yorke.

Iš kairės ir iš dešinės Atkelta iš 4 psl.

joje nieks nesukurs lietuviškos respublikos. Bet šioje santvarkoje yra pilnos galimybės būti ir lietuviu. Lietuviams iš jaunosios kartos išliks tik tie, kurių dvasioje bus įdiegtas meilės sentimentas Lietuvai. Tai yra vienintelis lietuviškos išlaikymo kelias mūsų šeimoms, mokykloms ir visuomenei. Taip pat ir ryšių su Lietuva reikalo mums yra pragaištinga laikytis pasenusių politikorių ir mirusių politikos, nes tie beverčiai popieriai kainuoja išsilvijos ateitį.

Dr. Jonas Grinius pavažinėjo po Ameriką ir parašė Amerikos lietuvių gyvenimo kritiką, kurią kažkodėl pavadino "Mano viešnagė Amerikoje". J. Grinius klaidingai nustatė, kad čia lietuviškumo ir amerikietiško santykiai tokie, kaip kadaise Lietuvoje buvo lietuviškumo santykiai su bajoriškumu. Tokiam lyginimui nėra ne tik jokio psichologinio pagrindo, bet dar labiau trūksta istorinio pagrindo.

Senovėje buvo taip, kad Lietuva buvo mūsų žemė, o į ją skverbėsi lenkų kalba ir kultūra. Čia gi, Amerikoje, turime amerikiečių valstybę su valstybine anglų kalba, o lietuvių kalbos problema čia tėra ne skverbtis, bet tik išsilaikyti. Tokiu būdu dr. J. Griniaus ir pažiūros ir išvados paremtos klaidingomis prielaidomis. Už tai ir kultūros kongresas, pravesas dr. J. Griniaus kategorijos žmonių, lietuvių gyvenime taip paliko be reikšmės ir be atgarso.

J. Grinius piktinasi kai kuriais amerikiečių papročiais. Pvz., jam baisiai nepatinka apsinuoginusios moterys. Bet kodėl jis piktinasi dabar, kai dar neišnykęs švabų papročys nešioti suskirdusiomis, iš protėvių paveldėtomis odos kelnėmis, rodant apžėlusias šlaunis? Vadinasi, plačiam pasauli visai būna.

J. Griniui užkliūva ir Amerikoj laidotuvių papročiai. Sako, čia laidojama brangiai ir ištaigingai, bet "mirties šešėlį stengiamasi užmiršti". Tiesa, Vokietijoje kapai labai gerai prižiūrimi ir puošiami, mirusieji nuolat prisimenami. Bet nereikia pamiršti ir to, kad Vokietijoje kapo vieta ne parduodama, bet tik nuomojama. Po tam tikro laiko kapo vietoje žemėje belieka beformių puvenų saujelė, vieta galima išvalyti ir ... išnuomotai naujam klijentui. Gi jei Grinius kalba apie mirusių pamiršimą Amerikoje, tai jis, tur būt, nematė trigubo karsto ir nepasiteiravo, kiek amžių išlaikys palaidoto cemento luitai.

Ypač piktina Griniaus priekaištai lietuvių gydytojams ir inžinieriams. Jų garbei Grinius skiria net visą savo rašinio straipsnį "Naujosios 'klasės'". Jiems teko Griniaus pylos ir kultūros kongrese. Visokie Razmos, Kaunai, Biežlai ir daugybė kitokių nerado reikalo į tokį užpuolimą ir reaguoti. Užpuolimas buvo tokio laipsnio, kad gal ir nereikėjo gintis.

Vytautas Meškauskas Margutyje įtarė, gal Grinius panorėjo konkuruoti su Chicago's humoristu A. Valentinu. Betgi jei čia humoras to Griniaus įspūdiui, tai humoras arkliškasis. Tiesa, V. Meškauskas apkaltino Grinių nesąžiningumu prancūzus informuojant apie lietuvių literatūrą, tik kažkodėl tarė, jog J. J. Bachunas padarė gerą darbą, išleisdamas 32 psl. leidinį. Čia ne tiek to gero darbo, kiek J. J. Bačiūno neapsižiūrėjimo.

PREKYBA SU LIETUVA?

Chicagoje Kreivėno (3263 So. Halsted) ir kitose krautuvėse pasirodė iš Lietuvos importuoti uogienų. Nuo vietinių produktų šie skiriasi labiausiai tuo, kad lietuviškuose nėra cheminių priemaišų, bet gausu cukraus.

Viskas miela, kas Lietuvą primena. Čia minimi produktai primena ne tik Lietuvą, bet ir jos kietą nedalią. Čia etiketėse galima rasti rusiškų, angliškų, vokiškų ir prancūziškų tekstų. Tik gerai apiešokę žmogus gali surasti lietuviškus užrašus "mėlynių džemas" ar "bruknių džemas". Bet vis tai tėra "product of USSR".

Ir kitos sovietų broliškosios respublikos šį tą užsienin eksportuoja (žinoma, tik per Maskvą). Štai turime gudų gamybos pavyzdžius. Ir gudų gamyba, aišku, yra "product of USSR", taip pat su rusų, anglų, vokiečių ir prancūzių kalbų paaiškinimais. Gudiškai -- nė žodžio! Tik vienoje etiketėje neįžymioje vietoje prasiskverbė "BSSR" liudija produkto gudišką kilmę. Tik gudiški grybai turi aiškų parašą: "Product of the Byelorussian SSR". Gudiškų produktų pas lietuvius negausite. Lyginant su importuotais iš Lietuvos, gudiškųjų skonis kiek kitoks.

Bolševizmas vis neišsiverčia be erezijų. Daugelį metų juos kankino asmenybės kultas. Dabar, atrodo, siekiama visiškai sunaikinti religijos. Bet taip pat vis kuo labiau mažinama respublikų ir tautybių reikšmė. Vis tikint, kad ateitis bus gražesnė už dabartį, yra pagrindo manyti, kad ateity tautybių ir respublikų reikšmės mažinimo pastangos bus pasmerktos taip, kaip dabar pasmerktas asmenybės kultas.

Lietuvos imonėse, reikia manyti, sėdi tokių rusiškų ruselių, kad ant eksportuojamos prekės gali net ir tų keturių raidžių "LTSR", kuriomis, atmename, taip džliaugėsi Salomėja Neris ir Liudas Gira.

Išvada galėtų būti tokia: naudokimės viskuo, ką Lietuva užsieniui patiekia. Tik mūsų importeriai tegul išreikalauja ant lietuviškos prekės ir Lietuvos vardo.

PASKUTINIS MARŠAS...

Atkelta iš 4 psl.

istorijai tai veik vienintelis rimtas šaltinis. Vienybė ir tada, kaip šiandien, buvo visuomenės sąjūdžių priešakyje. Kaip kada suklysdavo, bet vis visuomenės pažangos kelią pajusdavo ir žygiuodavo sykiu su ja pirmyn -- prie naujų laimėjimų tautos vieningumui ir gerovei!

Po senovės mūsų spauda turi polemikos mylėtojų. Anuosyk Raila prikūlė tuščių pelų apie Vienybę. Dabar Stravinskis su Rastenu didelį tuščių šiaudų kūgį iškūlė, o Meškauskas kulia kitą, siekdamas atsiliepti Naujienoms, pastebėjusioms jo nesugebėjimą tiksliai orientuotis Amerikos vidaus ir užsienio politikoje. Kur tie šiaudai vis kuliama? Nagi, Dirvoje, kur jiems, matyti, dirva kaip tik tinkama!

Pernai amerikietis prof. Berman skaitė paskaitų apie Amerikos įstatymus Maskvos u-te. Dabar Maskva mainais atsiuntė Harvardo u-tui savo profesorių Nikiforovą duoti paskaitų apie Sovietų įstatymus.

Mūsų spauda, it vandens burnon pasiėmusi, pratylėjo Life žurnalo raginimą Vakarams pramušti kuo daugiausiai skylių geležinėje uždangoje, bet užkūrė vajų rašyti protesto laišku redakcijai, kam nepažymėjo žemėlapyje, kad Pabaltijo kraštai ne Sovietijos "sudėtinės" dalys, bet neteisėtai okupuotos.

Protesto laišškai savo vietoje, bet žemėlapiui nei šildo nei šaldo, kuomet skylė uždangoje pasidarytu karšta okupantui ir diktatūrai. Tikime, kad dalį laišku nukreips ir mūsų Kario redakcijai, nes ir ji įdėjo, prie istorikės Sruogienės puikaus straipsnio apie 1863 metų sukilimą, "orien-

tacinį" Lietuvos žemėlapi, kuris kvepla "sovietišku". Kažin kada mūsų protestuotojai pasigamins nuosaičių Lietuvos žemėlapi, kurį galėtumėm ir patys naudoti ir kitataučiai parodyti?

Pavardės nepasirašęs Europos Lietuvyje rašo: Per 20 nepriklausomos Lietuvos metų nei akademijų nei institutu nesusėjome prikurti, todėl teisėtai skųsdavomės neturėjimu plačios, daugelio tomų Lietuvos istorijos. Šiandien jau yra akademijs ir istorijos institutas, ir būrys istorijai atsidėjusių žmonių. Vilniuje išėjo antrasis Lietuvos istorijos tomas, prirašytas Mulevičiaus, Merkio, Šarmaičio, Pranskaus, Girdzi-jauskienės ir Griškūnaitės. Bet -- ar tai istorija, kurios ilgimės ir tebelaukiame?

Kanados Tėviškės Žiburiu redaktorius kun. Pr. Gaidamavičius radęs štai ką pas lietuvių ūkininką tolimuose Kanados vakaruose: Ant sienos iš Lietuvos atsiųstas paveikslas, pieštas giminaičio, kuris neseniai grįžęs iš Sibiro. Tiksliai vaizduoja tėviškę, kurios nematė per 12 tremties metų!

Darbininke pastebėjome nuotrauka 4 lietuvių berniukų iš Wilkes Barre, Pa. šv. Trejybės parapijos mokyklos mokinių, šokančių "Mikitą" meno festivalyje, kurį surengė Wyoming Valley komitetas, o šokius išmokė Nukr. Jėzaus seselės mokykloje, Berniukai, rodos, net rusiškais marškiniams pasirėdę. Parapijos klebonas prelatas Miliauskas, tačiau, surinko Šiluvos koplytėlei Washingtono \$14,000.

Stebėtojas

VIENYBĖ maloniai prašo visų skaitytojų, kurių prenumerata pasibaigė, nedelsti atsilyginti.

4,000 MYLIŲ APLINK DIDŽIUOSIUS EŽERUS

TĖSINYS

Liepos 5-tosios rytą pabudom kokį šimtą mylių nuo Kanados sostinės Ottawos. Išėjom iš savo viešnauskščio viešbučio pasidairyti, koks oras, Ottawos upė čia pat už 200 jardų. Virš jos lengvas rūkas, pranašaujās gražią dieną.

Norėjom spėti ant sargybos pasikeitimo Ottawoje, prie parlamento rūmų, 10 val. ryto, tad tuoj ir išsijudinom. Halį šlauriniame Ottawos upės krante pasiekiam be jokių nuotykių, besigrožėdami upės žaliomis pakrantėmis ir bespėliodami, ką prancūziškos reklamos reiškia. Halls vienoj upės pusėj, Quebeco provincijoje, o Ottawa kitoj, Ontarijoj.

Jau is tolo pamatėm keturkampį gotišką bokštą, kuris dominavo visą apylinkę. Apsirikom palaikydami jį bažnyčia — tai ir buvo Kanados parlamento "Taikos bokštas", pastatytas 66,650 kanadiečių karių garbei, kurie savo gyvybes paaukojo per I-ąjį Pasaulinį karą.

PRAVAŽIUOJAM KAIP DIPLOMATAI

Apvažiavom aplink tuos rūmus ir pro pagrindinius vartus pasukom į vidų. Pasitiko "Karališkasis raitasis žandaras" be arklio, su skautiška skrybėle ir pamojo važiuoti toliau. Mes buvom gana ankstyvi, tad greitai radom vietą mašinai pastatyti.

Užėmėm poziciją ant plačių laiptų, vedančių tiesiai į parlamentą. Čia greit prisirinko daugiau smalsuolių, kalbančių su anglišku akcentu, prancūziškai, būrys amerikiečių vaikų ekskursijos iš New Yorko ir, aišku, mes. Visi norėjo pamatyti didžiausią sostinės atrakciją, "Kanadiečių šaulių pulko" sargybos pasikeltimo ceremonijas.

Šis pulkas buvo sudarytas 1953 m. iš keturių batalijonų. Vienas kariavo Korejoj, kiti trys atliko okupacinę tarnybą Vokietijoje ir pagaliau vienam batalijonui atiteko šios teatralinės pareigos.

Tolumoje pasigirdo šotiškų birbynių muzika, kuri šiek tiek priminė Lietuvos skudučius. Kitoje pievos pusėje, pro minią, pamatėm raudonuojant žygiuojančių kareivių švarkus ir jų aukštas juodo kailio kepurės, uždribusias iki akių.

KAREIVIAI SU SIJONAIŠ

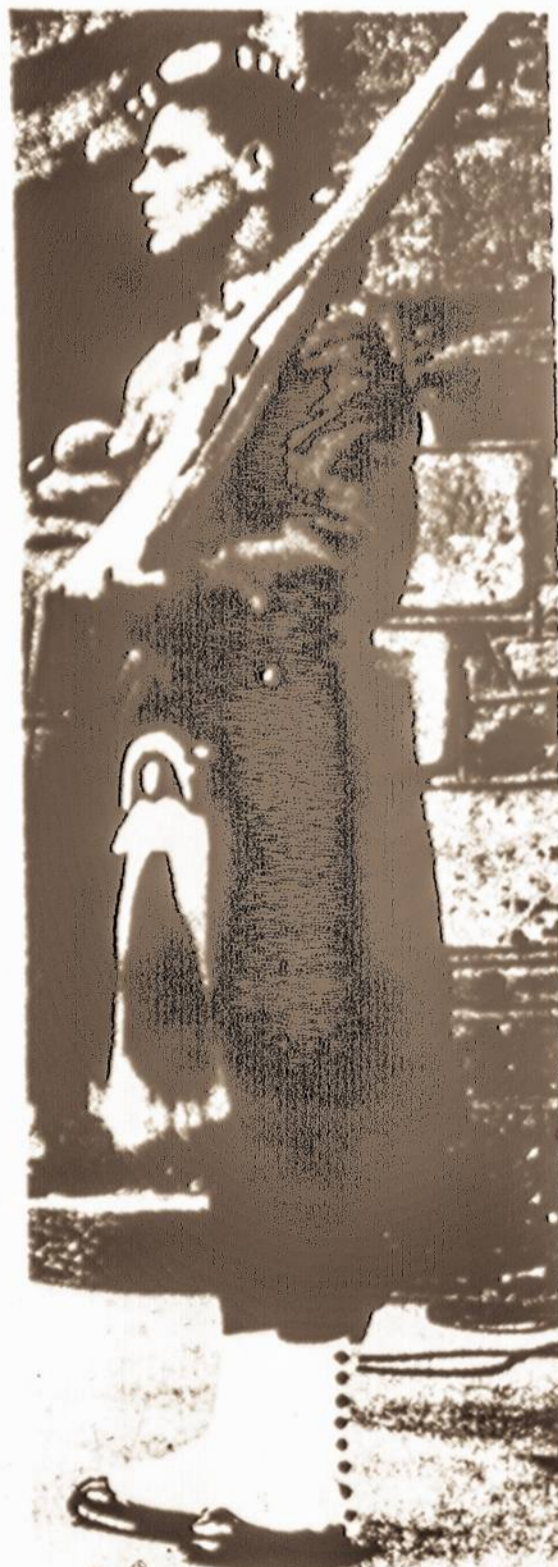
Kai priėjo arčiau, pamatėm, kad pirmame būryje žygiavo 12 škotų su savo birbynėmis, sijonukais ir permestomis per petį lan-guotomis skaromis. Iš jų, turbūt, tokie škotai, kaip iš manęs čigonas, bet, pagal kokią tai anglišką tradiciją, dėvėjo šotiškas uniformas ir tiek. Šalia stovėjęs Tėtis, senas Lietuvos kareivis, pasipyktino jų sijonais ir muzika ir nusprendė:

— Koks apsirėngimas, tokia ir melodija. Cir-cir-cir, bir-bir-bir, į ką čia panašū! O Ketvirto pulko dūdų orkestras tal užgro-davo! Būdavo ko klausyti!

Paskui muzikantus ėjo 20 sargybinių būrys, vėl su vyresniuoju priešakyje, besukančiu rankoje lazda ar kardą. Visi kareiviai buvo

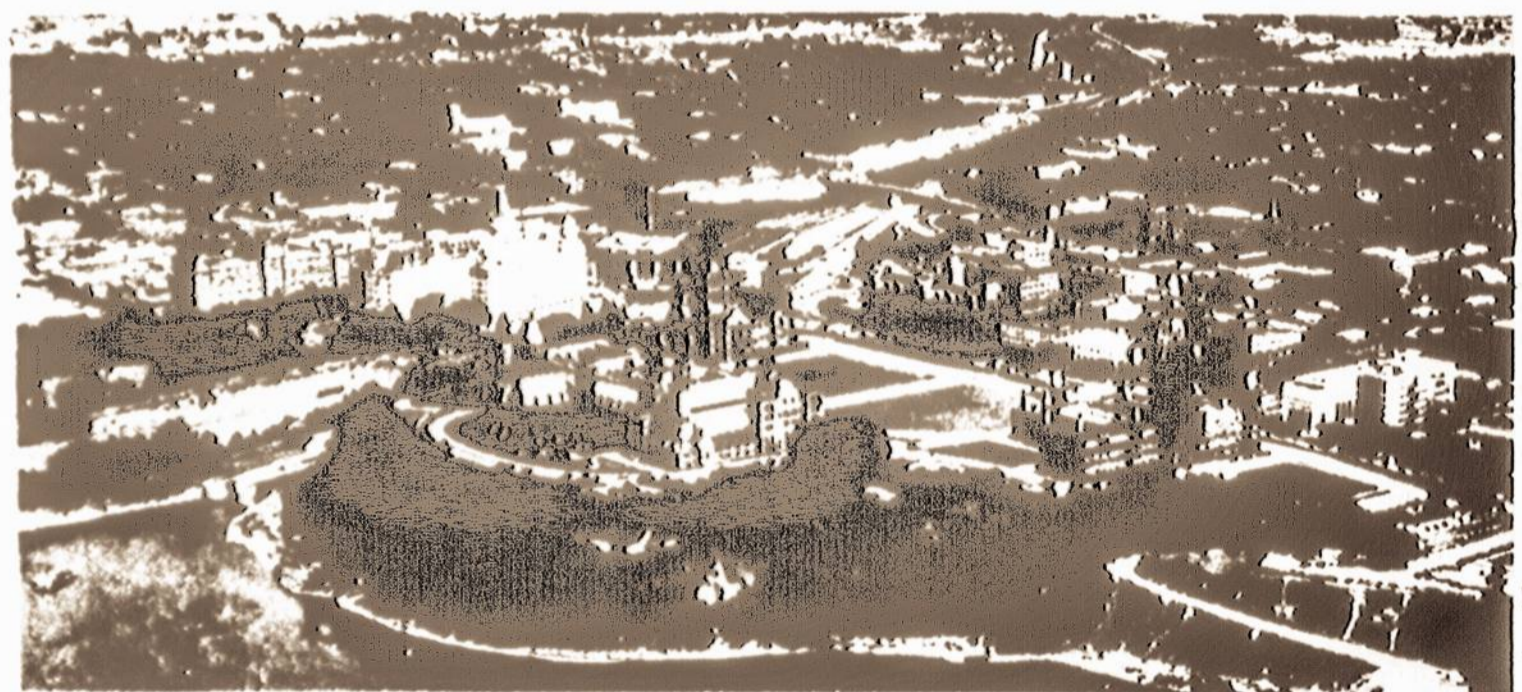
KUOPA RAMIAI! - "Kanados šaulių pulko" sargybiniai, išsirikiaję prie parlamento rūmų Ottawoje, prieš sargybą pasikeičiant. Jie dėvi lokio kailio kepurės, raudonus švarkus ir juodas kelnės. Ginkluoti automatais. Fone parlamento "Taikos bokštas" 291 pėdos aukščio, skirtas kanadiečių karių garbei, kurie žuvo I-ajame Pasauliniame kare.

Kareivis su sijonu.

ginkluoti automatiniiais šautuvais.

Tas pirmas būrys, atrodo, turėjo perduoti sargybą ki-

Kanados sostinės bendras vaizdas

tam, kuris po kelių minučių atžygiavo, taip pat su muzika, tik šį kartą su dūdu, taip kaip 4-to pulko. Vyrai čia jau buvo su kelnėmis.

Abi kuopos išsirikiaavo viena prieš kitą ant didžiulės pievos prieš parlamentą. Viršylos užbliovė komandą jaučių balsais ir "škotas" vyresnysis nuėjo atraportuoti sargybą perimančio būrio vadui. Atsistoję prieš vienas kitą, sutrepsėjo, kaip oželį šokdami, kažką nesuprantamo suriko greitai, apsisuko ir vėl nuėjo.

INSPEKTUOJA GINKLUS

Vėliau adjutantams patkri-no kareivių automatus, abi kuopos paparadavo ketur-kampiu su savo vėlavomis, vadai pasikeitė komplimen-tais, ir visl tokia pat tvarka išžygiavo, kaip buvo atė-

ję: pirmieji "škotai" su savo dūdelėmis, paskui at-budėję sargybiniai, paskui juos dūdorai ir vėl sargy-biniai. Visa ceremonija už-truko 40 min.

Nutarėm po šio spektaklio uželti ir į parlamento rū-mų vidų pasidairyti. Pir-miausia įėjom į šalia sto-vintį vyriausybės pastatą. Žiūrėm į kambarių rodiklį, o ten ir parašyta: ministe-ris pirmininkas 206-tam kambaryje, užsienio reikalų ministeris kitame, ir taip iš ellės visi Kanados kil-mingleji. Kadangi jte antra-me aukšte, tai mes prisiar-tinam prie laiptų. Ten išsi-žergęs stovėjo policininkas. Aš ir klausiu:

— Galima lipti į antrą aukštą, — nors iš policininko minos aiškiai matau, kad negalima.

— Kokių reikalų, — jis mūsų klausia.

— Norim pamatyti poną Pyrsoną, — aš nekaltai at-sakau.

— Kas jūs tokie esat, — susidoml policininkas.

— Turistai, — išdidžiai atsakau.

— Labai gaila, bet turis-tams į šį pastatą įėjimas draudžiamas — atkerta trumpai policininkas. — Be to ponas Pyrsonas neseniai turėjo operaciją ir ilsisi savo ūkyje. Jo čia nėra.

DŽIAUGIAMĖS KADNE MASKVOJ

Išėję iš vyriausybės rūmų visgi apsidžiaugėm. Pagal-vojom: gerai, kad ne Krem-lius čia, o tai tikrai būtų baisiausias šnipais palaikę: įeik tu man į Kanados smegenų centrą, policijos nepastebėtas, su kažkokiu odiniu krepšiu (foto aparatas!), kuriame gal bomba ir klausk, kur ministeris pir-mininkas.

Ėjom toliau į centrinius parlamento rūmus apžiūrėti Senato, kurį dar vadina "Raudonąja sale" dėl sienų, kilimo ir baldų spalvos. Ant lubų iš stiklo mozaikos iš-dėlioti tų valstybių herbai, kurios daugiausiai prisidėjo prie Kanados gyvavimo: anglų liūtas, prancūzų leli-ja ir airių lyra. Nuo pat lubų kabėjo dvitonės bron-zinės žvakidės, sienos buvo išmargintos didžiuliais pie-šiniais iš Kanados ir anglų istorijos.

Kitame pastato gale buvo Žemieji rūmai, bet mes į juos nepatekom, nes vyko debatai ir žiurovų tribūna buvo pilna.

Išėję lauk, pasiteiravom turizmo informacijų budelė-je, kur galima skaniai ir pl-giai pavalgyti. Nurodė res-toraną prie pat parlamento, labai skoningai atrodoančia-me iš oro pastate. Tačiau viduj nusivylėm: stalai be staltiesių, diplomato ir

parlamentaro nė vieno, sprendžiant iš kasdieniškų veidų aplink ir iš abejingo padavėjų elgesio.

Pavalgę dar pavalkėčio-jom valandą po miesto cent-rą, užsukom į meno galeri-ją. Pastaroji neblogesnė už Chicagos meno institutą, bet ypač miestas padarė gerą įspūdį. Gatvės švarios, pla-čios. Paminklų daug, visi gėlėmis apodinti. Namai nesugrusti vienas ant kito kaip kai kuriuose Amerikos miestuose, kur žemės peda kainuoja 6,000 dol.

Pasirodo yra speciali "Valstybinė sostinės komi-sija," kuri rūpinasi miesto planavimu; požeminiais ga-ražais, parkais ir pastatų išsklaidymu. Tai gi sostinės palieka sostinėmis; ir Wash-ingtonas ir Ottawa paliko mums tvarkingą europie-tišką įspūdį, bent patys miesto centrai. *Bes daugiau*

Koncertinis sezonas Lietuvoje

Naujojo sezono metu, kaip praneša Vilniaus Tiesa, filharmonijos orkestras numato surengti net 70 koncertų.

Jie bus įvairaus pobūdžio mišrūs, šiuolaikinės simfoninės muzikos, istorinio pobūdžio ir dieniniai koncertai jaunimui. Šiemet įsitvirtins įdomi naujovė — kartą per mėnesį, sekamadieniais, simfoninis orkestras koncertuos Vilniaus Paveikslų galerijoje. Greta įžymių respublikos dirigentų — B. Dvariono, A. Klebnickio diriguoti ir jaunimas — jau užkariavusi žiūrovų dėmesį M. Dvarionaitė, Leningrado Valstybinės konservatorijos studentai I. Aleksa ir J. Domarkas ir kt.

Be to, nemaža dirigentų atvyks iš kt. respublikų: tai V. Dubrovskis, L. Ginzburgas, N. Jarvi, O. Durjanas ir kt. Čekoslovakijos dirigentas V. Smetačekas bei kiti. Pažymėtina, kad ir į simfoninio orkestro koncertus šiemet įsilies nemažas būrys jaunimo.

Nauja koncertinę programą ruošia ir kameriniai filharmonijos kolektyvai. Kamerninis orkestras, šiemet pasirodys su šešiomis koncertinėmis programomis, kurios skirtos tiek klasikinei muzikai (J. Bachui, F. Hendeliui), tiek šiuolaikinės muzikos pavyzdžiams. Keturių koncertų cikla paruos Tarptautinio konkurso Būdapešte laureatas — fil-

harmonijos styginis kvartetas. Jo programoje — V. Mozarto, L. Bethoveno, J. Brahmsio ir kt. kūryba. O lapkričio pradžioje atsidarantys naujieji vargonai pradės specialius vargonų muzikos koncertus. Filharmonijos salėje gros populiarius vargoninkas L. Digrys, svečiai L. Roizmanas, I. Braudė, H. Lepnur.

Greta filharmonijos kolektyvų koncertinėje veikloje dalyvaus ir muzikos mokymo įstaigos — konservatorijos simfoninis orkestras, meno mokyklos-inter-nato choras ir vaikų orkestras. Pasirodys respublikinio radijo ir televizijos komiteto choras ir estradinis orkestras.

Šiemet filharmonija dar labiau išplečia muzikinio lavinimo veiklą. Kaune, Šiauliuose, Panevėžyje ir Klaipėdoje atsidaro muzikiniai lektoriūmai. Koncertų-pasikaitų tematika didžiama leičia šiuolaikinę muziką.

Šie metai bus turtingi įžymiais atlikėjais iš užsienio. Artimiausiu metu Vilniuje apsilankys įžymūs menininkai-violončelistai V. Šafranas, M. Rostropovičius, pianistai I. Nilsinas, L. Vlasenko, V. Aškenazis, smuikininkai I. Oistrachas, R. Fain ir kiti, atvyks Maskvos kamerninis orkestras ir Didžiojo teatro smuikininkų ansamblis. Muzikos meno mylėtojai netrūkūs turės galimybę susipažinti su Jugoslavijos šokių ansambliu ir Čekoslovakijos Smetanos vardo kvartetu, Izraelio smuikininku Ivriu Gitliu, Lenkijos dainininke Galina Lukomska, Prancūzijos pianiste Monika de la Brušiolri, Čekoslovakijos pianistu Stanislavu Knoru, Irano pianiste Tania Ašot, Norvegijos pianistu Livu Glazeriu ir kt.

Ižymus Lietuvos dirigentas A. Kalinauskas

Dirigentė M. Dvarionaitė gėrasi lietuvišku audiniu.

Nežinomi A. Baranausko eilėraščiai

1863 metų sukilimas, kurio šimtosios metinės pažymimos šiemet, turėjo įtakos ne tik jo be-tarpiškų dalyvių likimui. Sukilimo užmojis buvo toks didelis, jog į tą metų įvykių verpetą buvo įtraukti įvairiausių įsitikinimų žmonės, jų tarpe ir daug įžymių lietuvių, baltarusių ir lenkų kultūros atstovų.

1863 metų birželio mėnesį caro valdžios organai buvo suėmę Kaune miesto gimnazijos kapelioną Klemensą Kairį ir kratos metu paėmę jo asmeninius popierius. Apkaltintas antivyriausybinė agitacija, K. Kairys buvo iš-tremtas į Permės guberniją, kur mirė 1864 m. Jo popieriai liko archyve. Ir tik po 100 metų jų tarpe pavyko rasti vertingus dokumentus, turinčius svarbios reikšmės lietuvių literatūros istorijai. Tai — dešimt artimo K. Kairio draugo, įžymaus lietuvių poeto Antano Baranausko eilė-raščių, iš kurių septyni iki šiol nebuvo žinomi. Radinio vertė, nežinant kad eilėraščiai kupini religinių vaizdų ir minčių, ne-abejotina — eilėraščiai buvo pa-rašyti 1856—1860 m. m. laikotarpiu, o juk kaip tik 1858—1859 metais A. Baranauskas sukūrė savo šedevrą — poemą „Anykš-čių šilėlis“. Eilėraščiai, arba, tiksliau, eilulotai laiškeliai K. Kai-

riui atspindi gilią, kruopštų A. Baranausko darbą turtinant lietuvių poetinę kalbos leksiką, juose yra pastabų, paaiškinančių, kodėl poetas pasirinko vieną ar kitą lietuvišką žodį ar posakį. Gyvo, lankstaus, išraiškingo šių eilėraščių stiliaus, juose esančių minčių apie draugystės vertę, švietimo naudą, apie šviesią lietuvių kalbos ateitį studijavimas išplečia mūsų žinias apie „Anykš-čių šilėlio“ autoriaus kūrybinę laboratoriją ir pasaulėžiūrą.

Įdomus ir tas faktas, jog K. Kairio suėmimas turėjo pasekmių ir A. Baranauskui. Kratos metu užtiktaime poeto laiške K. Kairiui iš Peterburgo, rašytame 1862 metų kovo 7 d., caro valdžios atstovai rado išsireiškimų, liudijančių apie jo „kenksmingus politinius įsitikinimus“; poetas buvo pripažintas „nepatikimu“ ir pranešimas apie jį buvo paslystas vidaus reikalų ministrui. Tur būt, tik A. Baranausko buvimas užsienyje 1863—1864 metais iš-gelbėjo jį nuo tardymo.

Įdomus archyvinis radinys, be abejo, praturtins mūsų žinias apie vieno lietuvių literatūros klasikų A. Baranausko kūrybą.

V. BIKULIČIUS

Lietuvos istorinio archyvo bendr.

Vanduo - žemes karalius

Retas pagalvoja, jog vanduo yra mūsų žemės pats didžiausias karalius. Ir iš tikro, trys ketvirtadaliai žemės paviršiaus apsemti vandens.

Jei įstengtumėm bent da-lį vandenynų išgarinti, tai galbūt pasaulyje nebūtų tiek karų... Juk karų tikslas la-bai paprastas — užgrobti daugiau sau žemių. Tikslai tie, kurie sukelia karus, dažnai stengiasi tai paslėpti po kita skraiste.

Vanduo — slėpiningas. Pvz., kiekviena vandens stikle, paimto iš vandenyno, rasime vieną arbatinį šaukštuką druskos, tos druskos, kurią mes varto-jame kasdien.

Be to, chemikai toje stiklinėje atras eilę kitų druskų rūšių. Teigiama, kad toji vandenynuose ištirpusi druska, jei ji būtų iš-garinta, tai josios pakaktų šiaurinę bei pietinę Ameri-ką padengti 400 pėdų sluoks-niu.

Jei paimtumėm kubinę mylią vandenyno vandens, tai ten dar rastume 9,000,000 svarų magnezijaus bei daug bromino drus-kų. Apie tai, kaip šios drus-kos iš vandenynų gaunamos, palyginti, sužinota nese-niai — prieš 50 m.

Aple 200,000 tonų magnezijaus ir 35,000 tonų bromino Amerikoje sunaudoja-ma kasmet, ir šie išteklių gaunami beveik iš vandenynų.

Ištirpusios druskos van-denyje turi dar ir kitą ver-

PRIEŠ 50 METŲ

IŠ (IŠ J. O. ŠIRVYDO 1913 METŲ DIENORAŠČIO)

Sausio 1 — Pradedu antrą metų dienoraštyje atžymėti įvykius ir mintis. Pirmą perskaičiau visą eilę gerų knygų ir Brooklyno Institute iškliausiu filosofijos pasikaitų kursą.

2: — Pusantrą mėnesį atgal, draugas V. F. Jan-kauskas (JAV imigracijos inspektorius) prikalbino siekti tulkiaus valdiško dar-bo Ellis Islande. Jau dirbu ir ruošiuosi oficialiems kvotimams. Redakcijon teu-žėinu vakarais, padėti Juo-zui Gedminui redaguoti. Leidėjas Paukštys nusiskundė, kad nieko Vienybėje apie 125,000 siūvėjų (jų tar-pe 1,500 lietuvių) streiką New Yorke. Gedminas, ma-tyti, nesusipėja. Paukštys dabar pajuto, kaip sunku bū-davo vienam (už \$15 savai-tinės algos) paruošti didelį laikraštį kaip Vienybė spau-dai. Mikas Petrauskas atė-jęs nusiskundė, kad nesu-laukiąs nuoširdžios koope-racijos iš X. Strumskio ir P. Bukšnaičio. Redakcijoj radau ir draugą bendradarbį V. Alksnį iš New Britain, Conn.

3: — Redakcijon atėjo naujas laikraštukas Dievo Rykštė (1957 Fowler St., Chicago, Ill). Atrodo, bū-siąs lietuviškųjų „anar-chistų“ (J. Laukys, J. Karalius, ir kitų) mūsų nera-muolių įrankis. Tačiau, pirmas nr. dar daug nepa-sako.

tę. Pvz., tai svarbu geria-mojo vandens skoniu. Van-dens skonis nustatomas, pa-gal druskas ir jų kiekį van-denyje. Užtat sakoma — mūsų vanduo kitoks, nei jū-sų!

Beveik visos šios druskos žmogaus organizmui ne-kenksmingos, gi kitos net pagalbsti. Jodinas, ištirpęs vandenyje, teigiamai veikia mūsų gerklės organus.

Yra kraštų, kaip Šveica-rija, Turkestanas ir čia, Amerikoje, apie Didžiuosius ežerus, kur jodino stoka vandenyje žmonėms padaro žalos. Visa tai sukelia var-gingas gerklės ligas.

A. V.

J. O. Širvydas -

buv. Vienybės redaktorius

4: — Brooklyno Lietuvai-čių Klubas vaidino Iš Meilės (Togobocnio Zidivka wych-rystka). Valdinti sekėsi, tik publikos nedaug — 400. M. Petrauskas išvykęs koncer-tuoti Bostonan (vakar buvo New Haven, Conn.) Su leidė-ju Brazliu gerokai pavaikš-čiojome Williamsburgo gat-vėmis ir kalbėjomės atgai-vinti vyrų Mildos chorą. Tautiškame Name kalbėjęs siūvėjų atkvieistas P. Gri-gaitis. Klausovai, sakoma, nerimavę, nes ne į temą kalbėjęs.

6: — Redakcijoj patyriau, kad F. J. Bagočius skundžia teismui Paukštį, Brazį ir mane dėl menamo „šmeiž-to“ tulame straipsnyje Vie-nyybėje. Smulkmenų netiri-me.

8: — Šiandien kvotimai tulkiaus vietai Ellis Islande. Kandidatų 200, dauguma žydai, keletas lenkų ir 8 lietuvių. Lietuvių kalbos kvotė P. Mikolainis: už skaitymą pažymėjo 95

10: — Iš magistrato paty-rėme, Bagočiaus skundo pagrindu esąs J. Jasio (J. Purvio iš Wilkes Barre, Pa.) straipsnys Vienybės praėjusių metų nr. 46. Re-dakcijoj radau V. K. Rač-kauską, P. Mikolainį, M. J. Vinikaitį (Viniką). Jiems atrodo, Bagočius straipsnį, skundo tikslams, netiksliai išvertęs anglų kalbon.

Bes daugiau

Mano apsilankymas Lietuvoje

SVEČIUOSE PAS KLOVUS

Laidotuvių išvakarėse buvau nustebinta kompozitoriaus Vytauto Klovo ir jo žmonos maloniu kvietimu apsilankyti jų namuose. Turbūt mano prašymą susipažinti su "Pilėnų", "Valvos" ir kt. lietuviškų operų autorium, bei kitais Lietuvos muzikais, perdavė L. Kapočius iš Kult. Ryšių D-jos. Klovo kvietimu gruodžio 26 d. vakarą praleisti jų draugijoje, buvau giliai sujudinta ir jiems buvau labai dėkinga, kad nepažįstamai lietuviui iš Amerikos, jie parodė tiek jautrumo ir nuoširdumo.

Kai tik automobilis sustojo prie Klovo namo Pavasario g-je, priemyje pasirodė pats šelminkas, toks, koki jį įsivaizdavau, kai Lietuvos spaudoje pradėjau stebėti jo muzikinę veiklą. Dar į vidų neižengus atėjo ir jo žmona – simpatiška, graži brunetė, dėvinti elegantišką juodą suknelę ir pasipuošusi gintarais.

į bendrą muzikinį gyvenimą, o plačiau reikštis savo tautinėje kūryboje nerado atitinkamų sąlygų, nes tokiems reikalams neturime lėšų. Be to, įtakingesnėms grupėms, tokioms, kaip pav. Chicagos lietuvių operai, labiau rūpi italų ir kt. tautų kompozitorių kūryba, nors jų pastangos statyti jų veikalus ir operas, nė kiek nepadeda nei dirigentui, nei solistams prasisiveršti į platesnius muzikos sluoksnius šioje šalyje. Kai kūrėms atrodo net juokinga, kodėl tos operos statomos lietuviškai, o ne originaliėje kalboje, kaip Amerikoje įprasta.

JIE VADOVAUJA MUZIKINIAM GYVENIMUI

Komp. V. Klovo namuose buvo žmonės, kurie vadovauja savo krašto muzikiniam gyvenimui. Jie gal varžomi komunistų partijos nutarimais

Kompozitorius V. Klova savo darbo kambaryje

Viduje sutikau daugiau muzikų: kompozitorių Balį Dvarioną, jo žmoną, režisierių Juozą Gustaitį, komp. J. Juzeliūną, operos solistę M. Aleškevičiūtę ir kt.

Nereikėjo man jokių paaiškinimų apie svečius, susirinkusius Klovo namuose tą vakarą. Visus gerai pažinojau ne tik iš pavardžių, bet ir iš jų veiklos.

Su Dvarionu pasisveikinus, jaučiausi tarytum būčiau sutikusi seną pažįstamą, iš Lietuvos okupacijos laikotarpio, jis ir buvo pirmasis kompozitorius, kurio kūrinius užtikau vienoje New Yorko leidykloje, kai 1952 metais Carnegie Hall organizavau Pabaltijo tautų simfoninį koncertą. Vos tik pradėjome kalbėtis ir tuojau suradome bendrų pažįstamų lietuvių ir ne lietuvių tarpe.

o

Kaip nuoširdžiai Dvarionas džiaugėsi sužinojęs, kad jo kolega iš Kauno – žydų kilmės čellistas J. Berensteinas išlikęs gyvas ir, kad man teko su juo bendradarbiauti dirbant "Symphony of the Air" (buv. Toscanini orkestre), kaip administratorei.

Vienas iš Dvariono pažįstamų buvo Isaac Stern, smuikininkas, kuris, kaip solistas mano tarnybos metu su "Symphony of the Air", koncertuose dalyvavo kaip solistas. Su muziku Isaac Stern, Dvarionas buvo susitikęs Maskvoje, o vieno savo koncerto metu sugrojo ir Dvariono kūrinių, kai sužinojo, jog kompozitorius esąs publikoje.

— New Yorke yra ir kitų smuikininkų, kurie domisi jūsų veikalais, — Dvarionui pasakojau. Vienas iš jų yra mano artimas bičiulis Teodoras Katz, kuris neprilygsta Sternui kaip garsenybė, bet jūsų smuiko koncertą su didžiausiu pasisekimu yra grojęs lietuviams — Vieniybės metiniuose parengimuose ir kitataučių koncertuose.

Tokioje įdomioje draugijoje Klovo namuose kalboms tą vakarą nebuvo galo. Dvarionas ir Gustaitis ypač domėjosi savo kolegomis, įsikūrusiais Amerikoje. Jie, būdami vyresnio amžiaus, išėivijos lietuvių muzikų tarpe turėjo daug pažįstamų, kurių vardai jaunesniems kompozitoriams, tokiems, kaip Klova, Juzeliūnas, ir kt., jau buvo beveik nežinomi.

Negalėjau nepastebėti koks skirtingas yra jų gyvenimas nuo tų, kurie savo kraštą apleido, tų, kurie apsigyveno Amerikoje, bet neišjungė

Pianistė Aldona Dvarionaitė su broliu Jurgiu smuikininku, groja duetą.

"kurti liaudiškumo ir realizmo keliu", bet tos komunistinės dogmos lietuvius kompozitorius mažai tepallegia. Muzikos kūryboje vistiek esame atsilikę nuo kitų tautų. Anot muzikos kritikų New Yorke, recenzavusių Pabaltijo Tautų simfoninį koncertą 1952 m., tai prilygstame XIX šimt. kūrybai ir stipriai esame Rimsky Korsakovo bei kt. rusų kompozitorių įtakoje. Vienas pirmųjų mūsų kompozitorių, pradėjusių reikštis simfoninės muzikos kūryboje, berods, buvo M. K. Čiurlionis, 1901 m. parašęs simfoninę poemą "Miškas", bet tais pačiais metais pradėtą simfoniją, įsiai niekad neužbaigė.

Amerikoje, tai ir mūsų visuomenė atsilikusi, neturime publikos, kuri gausiau rimtesnius koncertus lankytų, ar mecenatų, kurie juos finansuotų, arba bent padėtų rengėjams nuostolius apmokėti.

Lietuvos muzikai dabar gyvena nepalyginti geresnėse materialinėse sąlygose, negu kitų profesijų žmonės. Ne vienas, kaip pvz. komp. V. Klova, turi savo nuosavybes, vilas Palango-

Tęsiama 9 psl.

Su komp. B. Dvarionu tuojau radome bendrų pažįstamų... (Sėdi ant sofos iš k.) komp. B. Dvarionas, operos solistė M. Aleškevičiūtė ir komp. J. Juzeliūnas.

Prie vaišių stalo: (kairėje) - komp. B. Dvarionas ir Klovienė; (dešinėje) - J. Gustaitis ir pianistė Dvarionienė.

Solistė G. Kraskauskaitė "Pilėnų" operos pastatyme Vilniuje. Kairėje režisierius J. Gustaitis, dešinėje - komp. V. Klova.

MANO APSILANKYMAS

Atkelta iš 8 psl.

je, galimybės važinėti po kitas Sov. Sąjungos respublikas ir Europos valstybes. Bet man didesnio išpūdzio padarė jų pakili kūrybinė dvasia ir veržimasis su Vakarų pasauliu užmegsti glaudesnius ryšius.

Kaip Konservatorijos profesoriai jie kasmet išleidžia gausias naujų muzikų laidas, Dvarionienė pasakojo, kad pav. 1962 m. Konservatoriją baigė apie 30 pianistų.

— Ką veikia, kaip gyvena tie pianistai Konservatoriją baigę, — Dvarionienės klausiu, — Juk tik vienas, kitas tampa koncertiniu meisteriu, bet kaip su kitais?

— Visi turi daug darbo ir užsiėmimo, nes į Konservatoriją suvažiuoja studentai iš viso krašto. Mokslą baigę, jie raginami grįžti į savo gimtinę ir vietos sąlygose dirbti savo srityje. Ne visi dėlto patenkinti, — Dvarionienė aiškino. — Paragavę miesto gyvenimo, nori įsikurti miestuose — Vilniuje ar Kaune, bet susiduria su nepalankiomis sąlygomis (neranda buto ir t.t.), tokiu būdu yra priversti bent keliems metams grįžti atgal...

Dvarionų sūnus ir dukra, abu muzikai, baigę Vilniaus Konservatoriją, tollmesnėms studijoms buvo gavę stipendijas mokslą tęsti Maskvoje. Sūnus Jurgis smulklininkas, reiškiasi simfoniniuose koncertuose kaip solistas, o duktė Aldona pianistė, dalyvavusi ir muzikos festivalyje Helsinkyje 1962 m. rudenį.

Kai vėliau prie vakarietės stalo Dvarionienė paklausė kaip gyvena jos draugė buv. Šliūpaite-Alytienė ir jos krikšto dukra Daiva, vos neužspringau.

— Gyvena puikiai. Jūsų krikšto duktė ištekėjusi, berods laukia ar susilaukė šeimos, — Dvarionienė atsakiau, neliesdama konflikto su D. Alytaite-Kezienės vyru Romu, kuris buvo nuvykęs į Helsinkį grumtis su tais Lietuvos "komjaunuoliais" ir kuris vėliau grįžęs red. S. Narkėliūnaitėi grąšino Vieniųbei "atkeršyti", jei apie jo pranešimą studentų būriui bus parašyta laikraštyje. Neminėjau to fakto, kad Romas Kezys prieš mane asmeniškai kurstė Amerikos lietuvius, nes laikraštyje pastebėjau tai, ką apie jį kalbėjo jo kolegos.

Turbūt Aldonos Dvarionaitės Helsinkyje Kezys nebuvo sutikęs. Jeigu jis ją būtų matęs, manau, kad apie tuos Lietuvos "komjaunuolius" būtų kiek švelniau spaudoje rašęs.

— Ar sutiktumėt Alytų šeimai nuvežti dovanėlę ir mano šeimos nuotrauką — Dvarionienė klausė.

— Žinoma, mielai... — atsakiau.

Iš komp. V. Klovos operos "Vaiva". Nuotraukoje operos solistai M. Akeškevičiūtė ir K. Gutauskas.

Operos solistė Aleškevičiūtė be galo nustebta, kad jos balsas Amerikos lietuviams pažįstamas iš Jokūbo Stuko išleistų plokštelių.

— Kaip įdomu, — ji pareiškė.

Bet man atrodė keista, kodėl ji nieko apie tai nežinanti.

Antra vertus, tai nieko nuostabaus. Ir Amerikos lietuvių radijo klausytojams ne visuomet pranešama, kad tose radijo programose skamba Lietuvos solistų dainos ar arijos paimtos iš Vilniaus operų spektaklių.

Radijo programų pranešėjai gal varžosi dėl to, kad veiksniui dar gali apkaltinti "kultūrinio bendradarbiavimo".

Reiškia, "leistina" naudotis Lietuvos sukurtomis gėrybėmis, jei tik teisybė nuslepiama, ar jų nuopelnai vertinami neigiamai.

Tokia logika, tai vienas iš komunizmo bruožių, kuriuo persiėmę kai kurie triukšmingi ateiviai ir veiksniū, bet nepriimtinas amerikičiui.

Viešnagė Klova namuose nepasibaigė pokalbiais ir vaišėmis. Seimininkas visus pakvietė į antrąjį aukštą, į savo darbo kambarį, kuriame sukūrė savo operas. Kompozitoriams Klova ir Dvarionui akompanuojant, operos solistė Aleškevičiūtė padainavo jų sukurtas dainas ir arijas. Paskui dar ilgai klausėmės jų kurinių, įrekorduotų plokštelėse ir juostose.

— Būčiau laiminga, jei jus visus kada nors galėčiau pristatyti New Yorke, vienybėčių publikai, — visiems dėkodama už tokį gražų vakarą pareiškiau.

Prieš apleisdama Vilnių, su šiais naujais draugais turėjau progos susitikti dar ne vieną kartą.

M. MAŽVYDO KNYGOS LIKIMAS

Lietuviškos spausdintos raštinios pradininko Martyno Mažvydo knygos išliko žiaurus likimas. Knygos buvo išspausdintos nedideliu egzempliorių skaičiumi. Karų audros ir greit po jų išspausdinimo prasidėjusi jėzuitinė kontrreformacija sunaikino beveik visas pirmąsias lietuviškas knygas. Vos vienas kitas jų egzempliorius pateko į bibliotekas, dažniausiai užsienyje.

Mūsų laikus, pavyzdžiui, pasiekė tik du pirmosios lietuviškos knygos — Mažvydo „Katekizmo“ — egzemplioriai. Vieno jų, buvusio prieš antrąjį pasaulinį karą Karaliaučiaus universiteto bibliotekoje, likimas šiuo metu nežinomas. Kitas, dabar vienintelis, egzempliorius yra Vilniaus universiteto bibliotekoje.

Panašus likimas iškilo ir antrąją žinomą lietuvišką knygą — Mažvydo „Giesmę S. Ambrasziaus, bey S. Augustina...“

1548 m. baigęs Karaliaučiaus universitetą ir norėdamas palengvinti savo pirmuosius darbo žingsnius Ragainės parapijoje, jis skubiai iš lotynų kalbos išvertė giesmę „Te Deum laudamus“. 1549 m. balandžio 20 d. Hanso Veireicho Karaliaučiaus spaustuveje buvo išspausdinta nedidelė, vos dvylikos puslapių knygelė, kurioje, be minėtos giesmės, patalpintos dar dvi. Knygelė dedikuota Ragainės apskrities viršininkui Sebastijonui Perbantui, kuris padėjo Mažvydui įsikurti Ragainėje ir, greičiausiai, finansavo spaudos išlaidas.

Sios knygelės, matyti, buvo išspausdinta labai

mažas skaičius, nes keletą šimtmečių apie ją nebuvo nieko žinoma.

1897 m. į Kurniko bibliotekos prie Poznanės (Lenkijoje) vedėjo dr. Celichovskio rankas pateko relas Jano Seklucjano „Postilės“ leidinys, atspausdintas 1556 m. Karaliaučiuje. Tyrinėdamas knygos aparadus, jis visai netikėtai surado juose minėtos Mažvydo knygelės puslapius, kartu su to paties Seklucjano „Kancionalo“ fragmentais. Mat, tuo metu spausdinininkai, išsodami brangų popierių, aparadams neretai sunaudodavo įvairius rankraščius ar spaudinius. Tuo būdu, jie nesąmoningai išgelbėjo mokslui nemaža rečiausių leidinių, nepalyginamai vertingesnių už tas knygas, kurias jie įrišdavo. Šitaip aparaduose niekieno nepaliestas išgulejo beveik 350 metų vienas pirmųjų lietuviškų leidinių.

Tais pat suradimo metais dr. Celichovskis „Giesmės šv. Ambrasziaus“ tekstą paskelbė spaudoje. 1922 m. perforuota knygelė buvo išsiai išspausdinta leidinyje „Mažvydas. Seniausieji lietuvių kalbos paminklai.“

Vienintelis pasaulyje išlikęs Mažvydo „Giesmės šv. Ambrasziaus“ egzempliorius yra ne tik vertingas lietuvių kalbos bei literatūros mokslui, bet ir vienas pirmųjų lietuviškų muzikos srities leidinių, nes jame dar pateiktos ir melodijos, paralytos menzūrinėmis notomis trijų linijų sistema.

V. JURKSTAS

XVII A. LIETUVIŲ MUZIKAS

Dar daug kas yra nežinoma iš feodalizmo laikotarpiu lietuvių muzikos istorijos. Yra žinomi atskiri muzikinės-koncertinės veiklos faktai, eilės tuo metu Lietuvoje gyvenusių muzikų vardai. Tačiau beveik visi jie atvykėliai iš Lenkijos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos ir kitų kraštų. Vieni tarnavo didikų dvaruose, kiti — bažnyčiose, vienuolynuose.

Peržiūrint feodalizmo epochą lietuvių jvairią medžiagą, tenka aptikti vieną kitą žinutę ir apie tuo metu pradėjusius atsirasti profesionalus muzikus lietuvius.

Vienas iš tokių iki šiol nežinomų XVII a. lietuviškos kilmės muzikų yra liutninininkas ir kompozitorius Kazimieras Stanislovas Rudomina, gimęs Duselių dvare, seniūno šeimoje. Dėl to prie jo pavardės dažniausiai pridėdama dar ir pravarde Duseliškis (Dusiacki).

Nei jo gimimo, nei mirties metai kol kas nežinomi. Beveik neišliko ir jokių žinių apie šio pagarsėjusio muziko-liutnės virtuozo gyvenimą.

Spėjama, kad K. Rudomina studijavo Bolonijos universitete Italijoje, kur tuo metu neretai buvo galima sukurti lietuviškas pavardes. 1636 m. tame pat universitete studijavo Jonas Mykolas Rudomina Duseliškis, greičiausiai, Kazimiero Stanislovo brolis ar giminiškis.

Salia tiesioginių studijų, K. Rudomina mokėsi groti liutne bei kompozicijos pas garsų italų liutninininką Santiną Garsį de Parmą. Reikia manyti, kad bendravimas tarp lietuvių ir italo tęsėsi gana ilgą laiką, nes vėliau S. Garsis de Parma dedikavo Rudominai eilę savo kurinių.

Liutnės instrumentą, turintį panašumo į gitarą, Europon atnešė arabai. Instrumentas greitai laiku išpopuliarėjo. Liutnės grojimo menas Europoje ypač išsivystė XV—XVII a. a., kada įvairių kraštų kompozitoriai sukūrė gausybę kurinių liutnei. Šie kuriniai pasidare styginių instrumentų klasikinės kūrybos pagrindu, buvo sukurta speciali notavijos sistema liutnės muzikai užrašyti, vadinama tabulatūromis.

Grojimas liutne buvo paplitęs ir Lietuvoje, išimtinai diduomenės ir pasiturinčių miestiečių salonuose. Vilniuje vienu metu gyveno ir 1647 m. mirė Rudominos amžininkas, garsus prancūzų liutninininkas ir kompozitorius Antuanas Galo d'Anzeras, kurio grojimo menas buvo apdainuojamas XVII a. poetų eilėraščiuose.

Nežinoma, kur, būtent, — Lietuvoje, ar kuriame kitame krašte K. Rudomina užsiiminėjo kūrybine-atlikėjiška veikla. Nieko konkretaus į šį klausimą negalėjo atsakyti ir Vokietijos Valstybinėje bibliotekoje Berlyne buvusi rankraštinė liutnės tabulatūra, vadinama „Dusiackio knyga“ (Dusiacki Buch). Antrojo pasaulinio karo metu šis rinkinys dingio ir iki šiol dar nesurastas. Jį tyrinėjęs vokiečių muzikologas dr. Helmutas Osthofas nustatė, kad tabulatūros sukurtos 1620—1621 m. m. Tuo būdu, šiam vienam seniausių lietuvių muzikos paminklų sukako jau 340 metų.

Tabulatūrų rinkinyje yra trys Rudominos kuriniai: „Lenkų baliūs“, „Sokis“ ir „Kazokėlis“. Įdomu pažymėti, kad rusų „Sokis“ „Kazokėlis“ buvo pirmą kartą Rudominos įvestas į liutnės tabulatūrą. Iš šio kurinio sprendžiant, atrodo, kad kompozitorius buvo neblogai susipažinęs su rusų bei ukrainiečių liaudies muzika.

Iš Mokslo ir Gyvenimo

GERIAUSIAS INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Dalė V. Macijauskaitė praeitą šeštadienį, rugsėjo 28 dieną susituokusi su David L. Pentergast. Situoktuvės įvyko Sopulingos Dievo Motinos par. bažnyčioje Kearny, N. J., o vaišė Lietuvių Centre. Dalė yra Petro ir Bronės Macijauskų dukra. Situoktuvėse dalyvavo porą šimtų svečių.

V. Mažeilo nuotrauka

1962 METŲ UŽDARBIS YRA AUKŠČIAUSIAS

Nesenai pateikta JAV Komercijos Departamento statistika rodo, kad amerikiečių šeima vidutiniškai gavo 7,140 dolerių į metus perėjusiais metais. Tai 220 dolerių daugiau, palyginus su 1961 m. uždarbiu. Įplaukos yra didesnės negu bet kada istorijoje ir jos vis didėja. Daugiausia padidėjo algos.

Skaičiuojant pagal 1962 m. dolerio vertę ir pragyvenimo pabrangėjimą, vidutinė šeima, ar vartotojų vienetas, 1947 m. turėjo vidutiniškai 5,450 dolerius metinių įplauku. Tai reiškia,

kad pagal esamą pirkimo galią vidutinė šeima 1962 m. turėjo 1,690 dolerių daugiau negu 1947 m. Vidutinis padidėjimo metinis vidurkis buvo 1,8%.

1947 m. 25% visų Amerikos šeimų uždirbo per metus mažiau negu 2,000 dolerių. 1962 m. šis skaičius sumažėjo iki 12%. Bet šeimų procentas, uždirbančių daugiau negu 6,000 dolerių į metus, pakilo nuo 17% iki 48%.

Pažvelgus į sąlygas prieš 50 metų, uždarbio palyginimas yra dar įspūdingesnis.

1913 m. vidutinis fabriko darbininkas JAV turėjo dirbti vieną valandą ir 35 minutes, kad galėtų nusipirkti tuziną kiaušinių. Šiandien 12 kiaušinių įsigyti tereikia dirbti tik 15 minučių. 1913 m. darbininkui reikėjo 75 valandų darbo kad nusipirktų vidutinės kokybės vilnonį kostiumą. Šiandien tokio pat kostiumo įsigyti tereikia dirbti tik 12 valandų.

Bendrai, Amerikos fabriky darbininkai šiandien gali pirkti tris kartus daugiau savo vidutinišku uždarbiu, po 2,43 dolerius į valandą, negu jų tėvai galėjo pirkti prieš pusę šimtmečio.

ACNS

VIENYBĖ

rengia
SPAUDOS BALIŲ

Šeštadienį, 8 val. vakare

1963 m. lapkričio 2 d.

Maspetho Lietuvių Piliečių Klube

BUS VAKARIENĖ, GĖRIMAI, MENINĖ PROGRAMA
IP KONKURSAI, BILIAS ASMENIUI \$5.00.

Šokiams gros
JOE THOMAS ORKESTRAS

GINTARAS

Lietuvos auksas.

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave, Northern Blvd, IND subway iki Roosevelt Ave, IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

VIENYBĖS VETERANAI

Vienybė, kaip seniausias pasaulyje lietuviškas laikraštis, kuris netrukus sulauks 78 m. sukaktį, skaitytojų tarpe turi nemažai senesnės kartos lietuvių, laikraštį prenumeravusių po 50 ir daugiau metų.

Vienas iš tokių ilgamečių skaitytojų yra Jonas Lietuvninkas iš Baltimorės, kuris sulaukė 81 metų amžiaus.

Gimęs 1882 m. Vilkaviškio apskr. Viščiakaimė, į Ameriką atvyko 1903 m. ir šiemet suėjo 60 metų kai apsigyveno šioje laisvės šalyje. Apsivedė su lietuvaite kilusia iš Raseinių ir užaugino 3 sūnus ir dvi dukteres. Visi trys Lietuvninkų sūnus dalyvavo II Pas. kare ir buvo apdovanoti garbės pažymėjimais. Jauniausias sūnus, baigęs karinę tarnybą, gavo stipendiją Notre Dame Universitete, kur baigė ekonomijos mokslą.

Jonas Lietuvninkas, nežiūrint savo amžiaus, tebesireiškia Baltimorės lietuvių visuomeninėje veikloje, lankosi parengimuose, o

Jonas Lietuvninkas

svarbiausia - kaip taurus lietuvis idealistas, remia ir lietuvišką spaudą.

Senesnės kartos lietuvių eilėms retėjant, Vienybė nuoširdžiai linki Jonui Lietuvninkui sulaukti 100 metų.

J. JAKIMAVIČIUS

Kitas ilgametis skaitytojas, kuriuo Vienybė turi pagrindo didžiulis, yra J. Jakimavičius iš Philadelphia.

Jisai gimęs Lietuvoje ir į Ameriką atvyko prieš I-ji Pas. karą. Apsigyveno Philadelphiaje ir nemažai reišėsi lietuviškoje veikloje. J. Jakimavičius yra I-jo Pas. karo veteranas, kuris ir dabar tebeturi generolo Pershing laišką, kuriame tarp kitko rašoma:

"Now that your service with the American Expeditionary Forces is about to terminate, I can not let you go without a personal word.

With a consecrated devotion to duty and a will to conquer, you have loyally served your country.

It is with pride in our success that I extend to you my sincere thanks for your splendid service to the ar-

my and to the nation.

Faithfully,
JOHN J. PERSHING
Commander in Chief
France, February 28, 1919

Nesenai - atnaujindamas savo prenumeratą J. Jakimavičius taip pat atsiuntė auką Vienybės mašinų fondui.

Nuoširdžiai dėkojame ir linkime jam dar ilgai darbuotis lietuviškoje veikloje.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokieraitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. ikj 9 v. v.

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

Ivairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIRginia 3-3544

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

Kas tas spiritizmas

DR. A. GRIGAITIS

1847 m. mažam miestely Hydesville, New Yorko valstybėje, gyveno John Fox su šeima. Dvi jo dukterys jaunuolės Katerina ir Margareta davė pradžią spiritizmui. Jų namuose retkarčiais be jokios priežastys atsirasdavo bildelesiai, Mergaitės nutarė, jog tai ankščiau šiuose namuose mirusių asmenų dvasių, nenuoramų darbas ir kad su jomis galima pasikalbėti. Taip į jų plaukštelėjimą delnais, dvasios atsakydavo tuo pačiu.

Kada ši šeima sėsdavo aplink stalą, jame atsiradavo it sproginėjimo garsai. It beldesys, ir stalas pradėdavo judėti. Buvo sudarytos stuksėjimo alfabetas, pvz., raidė A — vieną stuktelėjimą B — du ir t. t.

Tokiu būdu stalas sudarydavo žodžius ir sakinius. Reiškia, galima pasikalbėti su dvasiomis.

Fox dukterys tapo mediumu, t. y., tarpininku tarp mirusių ir gyvųjų.

Vėliau ši šeima persikėlė į Rochesterį. Ją pasekė ir dvasias. Atsirado daug norinčiųjų pasikalbėti su dvasiomis. Atsirado ir naujų dvasių. Fox darė gerą biznį, nes už dalyvavimą seanse pradėjo imti pinigus.

Taip gimė spiritizmas tikėjimas į dvasias; tikėjimas, jog galima su jomis stalių pagalba pasikalbėti.

Iš Amerikos spiritizmas paplito po visą pasaulį. Atsirado daugiau asmenų, kurie buvo it tarpininkais tarp žmonių ir dvasių. Šie tarpininkai buvo vadunami mediumais. Atsirado spiritistų draugijos, žurnalai, kurie nagrinėjo spiritizmo klausimus. Spiritizmu susidomėjo ir tų laikų mokslininkai: vieni iš jų neigė spiritizmą kaip dvasių padarą, kiti teigė, jog tikrai tai mirusių žmonių dvasių kalba.

1854 m. Kongresas buvo paprašytas paskirti mokslininkų komisiją tirti spiritizmo reiškiniams.

1857 m. Rivali suformavo spiritizmo teoriją. Jo

nuomone, žmogui mirus, jo siela tampa dvasia. Dvasia mediumo pagalba gali konkrečiai pasireikšti šiame pasauly. Dvasios stengiasi įsikūnyti, kad galėtų įeiti į kontaktą su žmonėmis. Pasaulis pilnas dvasių, kurios žino praetį, dabartį ir ateitį. Savo žinojimą per mediumus gali perduoti žmonėms. Jas net gali mechaniniai veikti medžiaga. Vėliau vieton stalių spiritistinius seansus buvo pradėta naudoti lėkštelės.

XIX a. gale ir XX a. pradžioje (1888 — 1908) buvo pagarsėjęs mediumas Eusapia Paladino.

Tai buvo paprasta moteris su jautria nervų organizacija, bet be jokios protinės kultūros. Pradžioje ji kalbėjo tik itališkai, vėliau pramoko prancūziškai.

Paladino ir jos seansus stebėjo tų laikų žymūs žmonės: Lambroso, Asakovas, Flamarionas, Semiradskis, vyras ir žmona Curie, d'Arsonval'is ir t. t.

Seansai pradžioje vykdavo šviesoje, vėliau, prašant pačiai Paladino — tamsoje kad galima būtų sekti mediumo veiksmus pro atviras duris į kambarį, kuriame vykdavo seansai, buvo įleidžiama neryški lempos šviesa.

Paladino išlėto perėdavo į transą, it save pati užhipnotizuodavo. Jos seansų metu judėdavo stalai, o kartais net pakildavo į orą.

Kartą atsiradė piano viršelis ir, pageidaujant seanso dalyviui pianas patsai davė kelis žemus ir aukštus tonus.

Kartą Flamarionas ir Paladino stovėjo šalia stalo, padėjo ant jo savo rankas, stalas pakilo nuo žemės. Kambario buvo šviesu.

D'Arsonvalis pasakoja, jog kartą Paladino sėdėjo ant kedės pastatytos ant svarstyklų. Jos kelius laikė. Rankos jos buvo padėtos ant stalių. Stalas pakilo ir mediumo svoris pakilo, kiek svėrė staliukas.

Per debatus Paryžiaus Psichologijos Institute dėl Eutrapijos fenomenų Courtyer pastebėjo faktą, jog daiktai lektuoja ore, nelekia-

Argentinios Lietuviu Prekybininku ir Pramoninku Sajungos banketas, ivykęs A. L. Centre rugsejo 7 d., kur buvo suvalgyta 40 parsu, 75 vistu ir kita tiek priedu. Nuotraukoje (is desines) matomi: L. Musketas, J. Nakutis, inz. J. Bukevicius, A. Barzdzius, K. Balciunas, inz. J. Kavaliauskas, V. M. Surviliene ir kt. Dalyvavo virs 300 zmoniu, neziurint didelio lietaus.

tiesiai, bet juda tokiu būdu, it juos valdo kokia tai protingo jėga. Granford trejų metų bėgyje stebėjo ir tyrė levitacijos reiškinių, kurie atsitikdavo su mediume Kathleen Golcher. Jisai stebėjo šimtus levitacijos reiškinių, t. y., daiktų pakilimo. Kartais, kedė pakilus į orą, balansuodavo keletą minučių.

Fizikas Faraday 1853 m. pareiškė jog spiritistinių stalių judėjimą pareina nuo žmogaus raumenų — akcijos. Prie šios nuomonės prisidėjo chemikas Schewel, chirurgas Bred ir kiti mokslininkai.

Kaip jie aiškino staliuko judėjimo aktą, kurs vėliau buvo pavadintas ideometriiniu?

Mąstydamas žmogus nevykdo jokių judesių. Tikrumoje mąstymo metu kūne vyksta judesiai. Pvz., tiriamam asmeniui duodama laikyti rankoj siūlas susvarelį — ant kybančio siūlo galo. Tai savo rūšies švytuoklė. Vėliau bandomajam siūloma įtemptai galvoti, pvz., apie siūlo judėjimą laikrodžio rodyklės linkme. Svarelis pradeda judėti pageidaujama kryptim. Koks reikalas? Galvojimo metu

pas bandomąjį vyksta nesąmoningai — automatiniais judesiais pageidaujama kryptim. Ideometriniu akto intensyvumas pas žmones nevienodas. Toliau fizikas Faradejus įrodė jog spiritistinių seansų dalyvių rankos duoda staliui nesąmoningus stuktelėjimus. Suma šių stuktelėjimų gali judinti stalių.

Vieron stalių imama lėkštelė. Ant lapo popierio ratu surašoma alfabeto raidės. Į raidžių ratą padedama dubenėlis dugnu į viršų. Ant lėkštelės seanso dalyviai padeda pirštų galus ir į užduotą klausimą gaunamas šioks toks atsakymas. Lėkštelė stumiama nesąmoningais judesiais dalyvio ar dalyvių, sustoja prie raidžių alfabeto ir sudaromi žodžiai bei sakiniai pageidaujama prasme. Vėliau spiritizmo reiškinius tyrinėjo fiziologas Lemanas. Tyrimui seanso dalyvių rankų judesiams jisai naudojo kimografo cilindrą aplipytą suodžiais išteptu popierium ir varomą laikrodžio mechanizmo. Kiekvieno seanso dalyvių rankų judesiai buvo užrašomi ant kimografo popierio kreivųjų formoj. Šių kreivių dėka Lemanas išaiškino ir stalių judesius. Šiuose seansuose svarbiausias reikšmės turi mediumas. Nudieniai ideometriniu bandymai, naudojant elektrografiją, sako, jog įsivaizdavimas kokio nors judesio arba regimo daikto, surišta su kokiais nors judesiais, sukelia ritminius raumenų impulsus.

nius tyrinėjo fiziologas Lemanas. Tyrimui seanso dalyvių rankų judesiams jisai naudojo kimografo cilindrą aplipytą suodžiais išteptu popierium ir varomą laikrodžio mechanizmo.

Kiekvieno seanso dalyvių rankų judesiai buvo užrašomi ant kimografo popierio kreivųjų formoj. Šių kreivių dėka Lemanas išaiškino ir stalių judesius. Šiuose seansuose svarbiausias reikšmės turi mediumas. Nudieniai ideometriniu bandymai, naudojant elektrografiją, sako, jog įsivaizdavimas kokio nors judesio arba regimo daikto, surišta su kokiais nors judesiais, sukelia ritminius raumenų impulsus.

* INŽ. JULIUS KIŠKIS, gyvenąs Los Angeles, Calif., gavo pranešimą, kad Lietuvoje mirė jo mamytė.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI:

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ISTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: VIRginia 6-9683

VIENYBĖ

* N. KULBOKIENEI, Vienybės skaitytojai ir žinomi veikėjai, prieš porą savaitių buvo padaryta operacija. Ligonę gausiai lankė Moterų Vienybės narės ir kt. pažįstami, bet šį antradienį ji ligoninę apleidžia ir grįžta į namus Scarsdale, N. Y.

* EMILIJA IR FELIKSAS MORKAI, iki šiol gyvenę Richmond Hill ir Mastic Beach, N. Y., praeitą savaitę, pardavę savo namus, išvyko pastoviai gyventi Miami, Floridoje, kur jie įsigijo gražią rezidenciją. Morkai savo laiku buvo veiklus Operetės Choro nariu, koncertų organizatoriumi, o Feliksas Morkus, kaip vyrų kvarteto "Trubadūrų" narys dažnai praeityje buvo matomas scenoje. Prieš išvykdamį į Floridą, Morkai buvo užėję atsisveikinti į Vienybę ir pasimatę su kitais draugais Brooklyne.

* FRANK WHITE-VAITUKAITIS, senas Brooklyno gyventojas ir žinomas veikėjas, paskirtas Lietuvos Piliėčių Klubu vedėju. Jis yra buvęs kriaučių agentu ir turi plačias pažintis. Tikimasi, kad jis, gerai suprasdamas savo tautiečius, sėkmingai vadovaus klubo reikaluose.

* LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBAS rugsėjo 28 d. atžymėjo sporto darbuotojus bei rėmėjus, įteikiant plaketes: Aleksandrą Vakselį - LAK pirmininką už sportinio prieauglio suorganizavimą, Saulių Remėžą - LAK sporto sekretorių, už nepailstamą sporto reikalų tvarkymą, Tėvų Pranciškų Giedgaudą už nuoširdžią pagalbą sportui, Petrą Katen - už moralinį ir materialinį sporto rėmimą ir Birutę Kidolienę už nuoširdžią pagalbą sportui.

* JONAS VALAITIS išskrido į Europą keliom savaitėm ir lankysis įvairiose valstybėse, galbūt ir Lietuvoje. J. Ameriką žada sugrįžti spalio pabaigoje.

* JOKŪBAS STUKAS, "Lietuvos Atsiminimų" radijo programos vedėjas, praneša, kad šiomis dienomis išleista nauja ilgo grojimo plokštelių pavadinta "Lietuvių liaudies šokiai". Plokštelių išleidimui talkino J. Matulaitienė. Kaina \$4.00. Galima užsisakyti šiuo adresu: 1264 White Street, Hillside, N. J., kartu prisiunčiant 50 c. persiuntimo išlaidoms.

* PETRAS KAZLAUSKAS iš Argentinos, jau trečiu kart atskridęs į JAV pas savo dukrą Albiną gyvenančią Brooklyne. Kartu atvyko ir jo žmona Elena sukuria lankys kitus gimines gyv. Amerikoje.

* KAP. VACLOVAS ALKSNINIS pereitą šeštadienį savo bičiulų newyorkiečių tarpe paminėjo savo gimtadienį.

* FELIX SALMAGGI, po sėkmingų operų festivalių šią vasarą įvairiuose miestuose, spalio 5 d. pradeda šeštąjį Brooklyno Operos sezoną Academy of Music su "Carmen" pastatymu. Carmen rolėje dainuoja Mignon Dunn iš Metropolitan Operos. Sekantis spektaklis bus "La Boheme", šeštadienį spalio 12 d.

* SALOMĖJA NARKĖLIŪNAITĖ, gavusi žinią apie pablogėjusią savo Motinos sveikatą, pereitą trečiądienį, spalio 2 d., išskrido į Vilnių. Jos Motina jau antras mėnuo tenai guli vėžio ligų ligoninėje. W. Sinus nuotr.

Solistė Lionė Jodytė ir jos akompaniatorius Fritz Kramer Town Hall scenoje jos rečitalio metu praeitą sekmadienį, rugsėjo 29 d. New York Times ir Tribune muzikos kritikai palankiai parašė apie solistės L. Jodytės debiutą, geriausiai įvertindami jos dainavimą ir išjautimą išpildant vokiečių ir lietuvių kompozitorių kūrinius. Programoje buvo Handelio, Marcello, Gluck, Beethoveno, Schuberto, Faure, Franck, Debussy, Watts, Barrody, Hageman, Gruodžio, Kačanausko, Šimkaus, Čerienės ir kt. komp. dainos, taip pat Ponchielli ir Donizetti operų arijos. Publika, kurios galėjo būti daugiau, šiltai vertino solistės pasirodymą. Matėsi žymių kitataučių muzikų, jų tarpe dr. Spaethe, Lietuvos Atstovas Washingtono J. Kajeckas, Liet. Gen. Konsulo žmona R. Budrienė ir kt. Walter Sinus nuotrauka

Vienybės spaudos vakaras

Lapkričio 2 d., šeštadienio vakarą 8 val., Vienybė rengia savo pirmąjį spaudos vakarą, iš kurio norima sukelti tiek lėšų, kad būtų galima apmokėti dar likusias skolas už naująsias mašinas ir papildyti Juozo Tysliavos raštų išleidimo fondą.

Poema "Tawa nouson" (Tėve mūsų) su dail. Telesforo iliustracijomis jau seniai paruošta spaudai, o "DABAR" rinktinė baigta redaguoti, bet dėl lėšų trūkumo nepajėgiama atspausdinti.

Kiekvienas atsilankydamas į Vienybės rengiamą spaudos vakarą padėtų tai įvykdyti ir pagerbtų buv. redaktorių Juozą Tysliavą, kuris iš gyvųjų tarpo per anksti išplėštas, nespėjo pats savo raštus išleisti.

Kas finansuos?

Atkelta iš 1 psl.

nutarimas, kad Komitetas kreiptųsi į visas JAV lietuvių organizacijas, prašydamas pinigų.

Lėšų telkimo klausimu ir bendrai apie parodą ir lietuvių dieną toje parodoje rugpjūčio 23 d. jau prieš tai spaudoje buvo pasirodę Komiteto bei finansų sekcijos atsišaukimų.

Komiteto pilnaties posėdžiui, kuris vyko Steponio Festival restorano salėje, pirmininkavo Jonas Valaitis.

Pranešimus padarė k-to pirm. Jokūbas Stukas, meno sekcijos atstovai akt. K. Vasiliauskas, A. Kačanauskas ir Jadvyga Matulaitienė, Helen Kulber, Z. Jurys, R. Kezys, J. Sirusas, inž. Vl. Dilis.

Posėdyje įvairiais klausimais pasisakė Vl. Barčiauskas, dr. P. Villeišis, Bagdonas, Strolla, V. Alksninis ir kt.

Pirmojo spaudos baliaus organizatorium Lietuvoje buvo vėlonis Juozas Tysliava. Tokloje pat tradicijoje norima suruošti ir Vienybės rengiamą vakarą lapkričio 2 d. Maspetho Lietuvių Piliėčių Klube.

Bus specialiai paruošta meninė programa, spaudos paroda, vakarienė, gėrimai šokiai ir staigmenų. Viena iš didesnių dovanų, kurių numatyta išleisti laimėjimo

būdu, tai apmokėta kelionė į Lietuvą ar kitą Europos valstybę lėktuvu ten ir atgal. Be to, bus ir kitų vertingų dovanų.

Bilietai jau pradkami platinti. Įėjimas vienam asmeniui - \$5.00. Skaitytojai prašomi organizuoti savo grupes. Bilietus galima įsigyti pas platintojus ar užsisakyti Vienybėje, telefonuojant AP 7-7257.

RENGĖJAI

Inž. Vl. Dilis skaito pranešimą Pasaulinės Parodos Komiteto susirinkime. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

PASAULINĖS PARODOS KOMITETO PRANEŠIMAS

Lietuvių Dainų ir Šokių festivalis, kuris įvyks Pasaulinės Parodos metu, 1964 m. rugpjūčio m. 23 d. New Yorke, yra visų lietuvių tautinė manifestacija. Tų vietovių lietuviai, iš kurių chorai ir taut. šokių grupės vyks į šį festivalį, prašomi padėti savo chorams bei taut. šokių grupėms aukomis, padengti kelionės išlaidas.

Šiam festivaliui pasiruošti laiko liko nedaug, todėl komitetas prašo, kaip galima greičiau, chorai bei tautinių šokių grupes pranešti apie savo dalyvavimą šiame festivalyje.

Chorų bei tautinių šokių grupių dėsims atsakyti trukdys visą šventės rengimo darbą. Atsakymus bei įvairius raštus, liečiančius chorai, prašoma siųsti šiuo adresu: Mr. M. Cibas, 59 Van Nostrand Ave., Great Neck, L. I., N. Y. 11024. Tautinių šokių grupės - J. Matulaitienė, 188 Logan St., Brooklyn 8, N. Y.

Chorams nurodytu adresu, taip pat kviečiami registruotis kvartetai ir oktetai.

Visi chorai ir kiti dainos meno vienetai prašomi pa-nešti kokį skaičių ir keno adresu reikia pasiųsti repertuaro gaidas.